

ANEXA II

Specii de faună strict protejate

Mamifere

Liliecii. Descriere: Sunt mamifere care au capacitatea de a zbura cu ajutorul *patagiumului*. Corpul este în general îndesat, gâtul scurt, gros, gură largă. Membrile sunt subțiri, cu metacarpienele și degetele alungite cu unghia transformată în gheară ca un cârlig. Picioarele posterioare au cinci degete cu gheare, cu care liliecii se agață de diferite suporturi pentru repaus sau dormit. Urechile sunt foarte dezvoltate, iar dentiția este caracteristică insectivorelor. Mod de viață: În general, activitatea lor este mai intensă seara sau noaptea. Se adăpostesc în peșteri, pivnițe, acoperișuri, poduri, scorburi, etc. Se hrănesc în general cu insecte pe care le prind în zbor. Răspândire: La noi sunt citate 27 de specii de lilieci, toate acestea fiind strict protejate, cu excepția lui *Pipistrellus pipistrellus*, cea mai răspândită specie care se întâlnește la noi. Considerați în ansamblu, liliecii se întâlnesc în toată țara, unele specii întâlnindu-se însă în foarte puține locuri și în puține exemplare.

***Citellus citellus* (popândău).** Descriere: Este mare de până la 230 mm, la care se adaugă coada de 50-80 mm. Corpul este alungit cu peri scurți. Capul este relativ rotund, cu urechi mici. Picioarele anterioare cu 4 degete normale, cel gros fiind rudimentar, iar cele posterioare au 5 degete. Fruntea și creștetul capului au o culoare galben-roșcată în amestec cu cafeniu. Vârful botului, mustățile și unghiile sunt negre, iar buza superioară este adânc despătată. Mod de viață: Își sapă galerii lungi de 30-40 (uneori 150) m, adânci de 80 cm până la 4-6 m, unde își adună provizii pentru iarnă. Consumă hrană vegetală, și foarte rar consumă și hrană animală. Prin septembrie octombrie intră în hibernare. Răspândire: La noi este specie de stepă comună în toată țara, cu excepția Transilvaniei. Nu se întâlnește la altitudini mai mari de 300 m.

***Citellus suslicus* (popândău peștit).** Descriere: Este aproximativ la fel de mare ca specia precedentă, dar pe blană prezintă pete de culoare mai deschisă. Mod de viață: asemănător cu al speciei precedente. Răspândire: La noi se întâlnește mai ales în partea de nord a Moldovei, unde conviețuiește cu specia precedentă, având și un mod de viață asemănător.

***Cricetus cricetus* (hârciog, cățelul pământului).** Descriere: Poate atinge 340 mm în lungime, la care se adaugă coada de 30-60 mm. Greutatea este de 400-600 g. Are picioare scurte, degete subțiri cu unghii scurte. Dorsal este cafeniu-gălbui, abdomenul este negru, iar obrații sunt gălbui-ruginii cu câte 3 pete mai mult sau mai puțin gălbui. Urechea este de culoare roșie-cafenie, la fel ca și zona din jurul ochilor și baza cozii. Marginea urechii, buzele, picioarele și dunga longitudinală ce trece peste beregată sunt albicioase. Colorația variază destul de mult, putând fi de la întunecată până la deschisă complet. Mod de viață: Își sapă galerii destul de adânci (până la 1 m sau mai mult) unde își amenajează încăperi cu destinație bine stabilită: pentru dormit, depozitat hrana, etc. Hibernează din octombrie până în martie. Consumă în general cereale, fiind considerat dăunător al acestor culturi. Răspândire: La noi se întâlnește mai mult în Muntenia, Transilvania și Moldova în regiunile de câmpie și stepă.

***Mesocricetus newtoni* (grivan, cățel gulerat).** Descriere: Este mare de până la 15 cm lungime, coada având 10-15 mm, și este boantă la capăt, puțin păroasă. Capul este mic și îndesat. Pe spate este cenușiu-galben-cafeniu, iar pe piept este negru, ca un guler. Abdomenul este galben-cenușiu, pe laturile gâtului și

pieptului având trei pete albe-gălbui. **Mod de viață:** Este animal exclusiv de stepă, care își face galerii în terenurile întelenite, cu vegetație spontană bogată și nesupuse lucrărilor agricole, atât la dealuri cât și la câmpie. Este mai activ în primele ore ale serii și dimineța înainte de răsăritul soarelui. Trăiește izolat, în galerii de până la 150 m adâncime. Poate avea până la 3 generații pe an. Trăiește circa 2-3 ani, și este exclusiv erbivor, nedăunător. **Răspândire:** Este răspândit doar în Dobrogea și o mică parte din estul Bulgariei. La noi este răspândit insular, cea mai mare parte a populației găsindu-se în județul Tulcea.

***Sicista betulina* (șoarece săritor de pădure).** **Descriere:** Este destul de mic având 60-80 mm. Coadă este mai lungă decât restul corpului, având 90-110 mm. Spatele este destul de uniform colorat, de la sur deschis până la roșcat. Pe șira spinării, de la ceafă până la baza cozii are o dungă întunecată, aproape neagră, care se îngustează progresiv către coadă. **Mod de viață:** Își face cuibul în trunchiuri putrede la marginea pădurilor de molid, rar în galerii. Se hrănește cu insecte, omizi și vegetale (lăstari de mesteacăn). Hibernează din septembrie-octombrie până în aprilie-mai. **Răspândire:** Este răspândit mai ales în nord-estul Europei. La noi este semnalat în Bucegi și Rarău. Se întâlnește foarte rar și numai în exemplare izolate.

***Sicista subtilis* (șoarece săritor de stepă).** **Descriere:** Este ceva mai mic decât specia precedentă, ajungând până la 75 mm, la care se adaugă coada de 70-90 mm. Pe spate este sur-gălbui prezentând și dunga întunecată care se întinde de la ceafă până la baza cozii. Ventral este mai deschis, albicios. În general, colorația variază în funcție de individ și de vârsta acestuia. **Mod de viață:** Trăiește prin fânețe și culturi de lucernă. Sapă galerii, dar nu formează colonii. Se hrănește atât cu plante cât și cu omizi, larve, insecte, etc. Are activitate crepusculară și nocturnă. **Răspândire:** La noi a fost semnalat în Transilvania și Dobrogea.

***Canis lupus* (lupul).** **Descriere:** Este cel mai important reprezentant al familiei **Canidae** de la noi. Este mai mare decât un câine, putând avea înălțimea la greabăn de 75-90 cm, și poate atinge în cazuri excepționale o greutate de 60 kg (frecvent 40 kg). Culoarea blănii diferă în funcție de anotimp și de zona în care trăiește. Astfel, pe timpul verii blana lupului este mai roșcată. **Mod de viață:** Lupul trăiește în haiticuri care prezintă o bună organizare socială, cu o ierarhie bine stabilită. Iarna se poate aduna în haite mai mari pentru procurarea hranei. Se hrănește în principal cu ungulate (căprioare, ciute, mistreți, etc.), dar poate vâna și rozătoare mici, păsări, sau chiar insecte sau fructe. Are un deosebit de important rol în menținerea echilibrului ecologic prin selecția naturală pe care o realizează la nivelurile inferioare ale piramidei trofice în vârful căreia se află. **Răspândire:** La noi se poate întâlni de

la șes până la altitudini foarte înalte, mai frecvent în zona de munte. Înainte ca această specie să fie protejată, efectivele au fost diminuate drastic prin toate mijloacele de exterminare în masă (capcane, hoituri otrăvite, capturarea puilor la bârlog, etc.). În prezent s-a ajuns totuși la un efectiv relativ optim, care în momentul de față numără cca. 2500 de exemplare.

***Ursus arctos* (ursul).** **Descriere:** Este singurul reprezentant al familiei **Ursidae** de la noi. Poate avea o lungime de cca. 240 cm (cap+trunchi), iar coada are cca. 8 cm (fără părul din vârf). Greutatea este de 300-400 kg. Are corp masiv, gât scurt și gros, picioare puternice, cu gheare lungi și puternice. Este un animal plantigrad (calcă pe toată talpa). Blana este creată, cu peri moi, având o culoare variabilă în funcție de anotimp și vârstă, de la cafeniu, cafeniu-galben, până la cafeniu-roșcat, cafeniu-întunecat, aproape negru. **Mod de viață:** Trăiește în păduri mari și dese, liniștite. În general se ferește de om, dar poate avea un comportament imprevizibil. Este omnivor, consumând ghindă, jir, fructe de pădure,

iarbă, etc., dar și cadavre neintrate în putrefacție, oi, porci, pești, etc. **Răspândire:** La noi se întâlnește de-a lungul întregului lanț carpatic, efectivul acestei specii fiind în prezent de aproximativ 5000 exemplare.

***Mustela eversmannii* (dihorul de stepă).** **Descriere:** Are aspect caracteristic mustelidelor, având o lungime de 35-38 cm, și o coadă de 12-16 cm. Este asemănătoare cu dihorul de casă dar are blana mai deschisă la culoare, spatele fiind cafeniu-gălbui, iar pieptul, picioarele și vârful cozii sunt negricioase. Sub ochi prezintă o pată mai întunecată. **Mod de viață:** Asemănător celorlalte mustelide, însă este o specie care trăiește în zone de stepă. **Răspândire:** la noi este semnalat doar rar în Dobrogea.

***Mustela lutreola* (nurca).** **Descriere:** Este lungă de până la 54 cm sau mai mult, iar coada este de 13-17 cm. Greutatea este în general de 0,5-0,8 kg, în cazuri excepționale atingând mai mult. Blana este brun-închisă pe spate, și spre cenușiu-închis pe abdomen. Pe gât are o pată mică albicioasă, iar buzele sunt albe. **Mod de viață:** Biologia acestei specii nu este destul de bine studiată până în prezent. Trăiește pe lângă apele de munte unde se hrănește cu pești, broaște, raci, rozătoare sau păsări. Înoată și se scufundă bine. **Răspândire:** În prezent se pare că efectivele s-au diminuat, semnalându-se destul de rar pe lângă apele de munte, fiind mult mai frecventă în Delta Dunării. Populația de nurcă sălbatică din Delta Dunării este considerată în prezent una dintre ultimele populații importante din Europa.

***Lutra lutra* (vidra).** **Descriere:** Are 70-100 cm lungime la care se adaugă coada de 35-40 cm și poate atinge o greutate de 6-15 kg. Capul este mic, turtit, iar urechile sunt rotunde, scurte, puțin ieșite din blană, acoperite cu un opercul membranos. Ochii sunt mici așezați aproape de colțurile gurii. Blana cu peri moi și mățăoși de culoare cafeniu-întunecată spre vârf, și mai deschisă spre bază. Spatele este cafeniu-întunecat și lucios, iar abdomenul și gâtul are culoare cafeniu-deschisă sau sur-cafenie, cu irizații verzui pe gât și laturile capului. Pe bărbie, laturi și mijlocul buzei superioare are câteva pete neregulate albicioase. Tinerii sunt mai mult suri-cafenii. **Mod de viață:** Trăiește pe uscat și în apă, având vizuini cu două intrări. Se hrănește cu pești, broaște, raci și mamifere mici acvatice. **Răspândire:** La noi se întâlnește din regiunea de câmpie până în regiunea montană lungul cursurilor de apă bogate în pește. Mai frecventă este în Delta Dunării.

***Vormela peregusna* (dihorul pătat).** **Descriere:** Are o lungime de 32-38 cm, coada de 15-28 cm, stufoasă, cenușie, și poate avea o greutate de 0,5-1,2 kg. Urechile sunt destul de mari și rotunjite la vârf, pe margini fiind albe. Deasupra ochilor are o fâșie transversală albă. Tot alb este și pe laturile gurii. Capul este roșcat întunecat, iar abdomenul negricios. Pe spate are o serie de pete albicioase. **Mod de viață:** Este un animal de stepă, ocolind terenurile arate. Se hrănește cu rozătoare, păsări și șopârle. **Răspândire:** La noi a fost semnalat în Dobrogea, fiind rar întâlnit pe văile râurilor, pe lângă așezări omenești, grădini sau hambare.

***Felis silvestris* (pisica sălbatică).** **Descriere:** Poate avea o lungime de până la 72 cm, motanii putând avea chiar 98 cm. Coada este lungă de până la 40 cm, iar greutatea este de 4-7 kg, excepțional 10 kg. Seamănă cu pisica domestică, dar are coada de grosime uniformă până la vârf, cu 6-7 dungi transversale, cu 3-4 inele incomplete, înguste și deschise la culoare, de la bază către mijloc, urmate de 3 inele complete, mai late și negricioase, iar vârful este închis la culoare. Blana este cu peri lungi, sură sau sură-negricioasă, la femele mai gălbuie. Pe frunte prezintă patru dungi

negre neparalele, cele mijlocii prelungindu-se pe spate și formează după urechi o dungă de-a lungul șirei spinării și pe partea superioară a cozii. Pe abdomen este gălbuie cu câteva pete negre. Mod de viață: Trăiește în păduri întinse, dese, unde are liniște și își poate găsi adăpost în scorburi de arbori, crăpături ale stâncilor, peșteri, sau chiar vizuini de vulpe. Se hrănește cu vertebrate, de la șoareci până la iezi de căprioare, viței de cerb și păsări. Răspândire: La noi este relativ comună, întâlnindu-se în Carpați și Subcarpați, până la șes.

***Monachus monachus* (foca cu burtă albă).** Este singura specie din familia **Phocidae** care a fost semnalată la noi. Are spate cafeniu-negricios și abdomenul alb-gălbui. A fost semnalată în puține exemplare, de regulă singuratic, la gurile Dunării. În Marea Neagră a mai fost semnalată în dreptul Capului Caliacra (Bulgaria) și pe Lângă Insula Șerpilor (fosta URSS). Probabil că astăzi este mult mai rar întâlnită.

***Delphinus delphis* (delfinul).** Descriere: Este una din cele două specii de delfin care se pot întâlni în Marea Neagră. Are spatele sur-negricios cu reflexe verzui, laturi cenușii, abdomen albicios. Botul este potrivit de alungit, mandibula depășește maxila, iar fruntea este puțin turtită în partea anterioară. Mod de viață: Se hrănește cu crustacei și cefalopode. Urmărește cârdurile de sardele, hamsii și pești zburători. Trăiește circa 30 de ani. Răspândire: În prezent este din ce în ce mai rar întâlnit în Marea Neagră.

***Tursiops truncatus* (tursio) (delfinul cu bot gros).** Față de specia precedentă are botul evident turtit, iar fălcile de aproximativ aceeași lungime. Spatele și laturile corpului sunt negre, abdomenul având și o zonă mai deschisă, cenușiu alburie sau albă. Deasupra ochilor are o pată rotundă, cenușie. Poate fi întâlnit în Marea Neagră, dar este mai rar decât specia precedentă.

***Phocoena phocoena* (porc de mare).** Descriere: Este singurul reprezentant al familiei **Phocaenidae** care poate fi întâlnit în Marea Neagră. Are corpul fusiform, ușor turtit lateral către coadă. Pielea este netedă, spatele cafeniu-negricios cu reflexe verzui sau violete, abdomenul este alb și înotătoarele negre. Mod de viață: Urmărește vapoarele pentru a culege resturile de mâncare și consumă chiar pești prinși în plase. Este cel mai jucăuș delfin, recunoscut prin tumbelile pe care le face. Răspândire: Această specie, la fel ca și celelalte două specii precedente, au fost citate ca aparținând faunei României (Mării Negre), însă astăzi, din cauza degradării continue a condițiilor de viață din Marea Neagră, sunt probabil mult mai rar întâlnite decât în trecut.

Păsări

Gavia sp. (fundacii). La noi se găsesc 3 specii: *Gavia artica* (fundacul polar), *Gavia stellata* (fundacul cu gușă roșie) și *Gavia immer* (fundacul mare). Sunt de mărimea unei rațe sau mai mari. Cel mai adesea apar în penaj de iarnă, cu spatele cenușiu, gâtul și burta albe. În penaj de vară fundacul polar are capul cenușiu-deschis, spatele negru cu puncte albe și jumătate de gât negru. Fundacul cu gușă roșie este mai mic și are pe spate puncte albe mici, iar gușa este ruginie. Fundacul mare are un cioc puternic, capul este verde metalizat, spatele negru cu pete albe mari. Sunt specii excelent scufundătoare, numindu-se și cufundari. La noi apar din toamnă până în primăvară pe lacuri și râuri.

***Podiceps auritus* (corcodelul de iarnă).** Este o pasăre de cca. 35 cm, întâlnită frecvent în penaj de iarnă: creștetul și spatele sunt cenușii iar gâtul și burta albe. Vara are două "urechi" tipice aurii, gâtul fiind roșcat. Se scufundă bine. Apare rar la noi, iarna, pe ape.

***Podiceps grisegena* (corcodelul cu gât roșu).** Este mai mare decât specia anterioară. În penaj de iarnă este cenușiu cu gâtul mai deschis și obrazul alb. Vara are gâtul roșcat, obrazul alb, creștetul negru și spatele brun-cenușiu. Este bun scufundător. La noi este oaspete de vară și cuibărește mai ales în sud-est pe diverse bălți, dar este întâlnit și în Moldova, Transilvania și vestul țării.

***Podiceps nigricollis* (corcodelul cu gât negru).** Este la fel de mare cât corcodelul de iarnă, iarna având același penaj ca și acesta. Vara are gâtul negru și obrazul galben. Este un foarte bun scufundător. La noi este oaspete de vară și cuibărește mai ales în Delta Dunării și în sud-estul țării.

***Podiceps ruficollis* (corcodelul mic).** Este cel mai mic corcodel. Are talia unei mierle. Iarna are gâtul și burta alburii. Vara este negricios cu obrazul roșcat. Se scufundă la orice pericol. La noi este oaspete de vară și cuibărește destul de frecvent, prin bălți, mai ales în Delta Dunării.

***Puffinus puffinus* (furtunarul).** Are 35 cm și seamănă cu un pescăruș, spatele fiind negricios, iar burta albă. Apare rar la noi, pe mare și în zona tărmlui.

***Phalacrocorax pygmaeus* (cormoranul mic).** Are 50 cm, putându-se recunoaște ușor în zbor, având o formă de cruce. Este brun-negricios, coada fiind proporțional mai mare în raport cu corpul. Înoată excelent. La noi este oaspete de vară, întâlnindu-se rar iarna. Cuibărește frecvent doar în Delta Dunării, unde este și cel mai important efectiv din populația europeană.

Pelecanus sp. (pelicanii). Sunt păsări bine cunoscute, cu aspect inconfundabil. În România trăiesc două specii: *Pelecanus onocrotalus* (pelicanul comun) și *Pelecanus crispus* (pelicanul creț). Ambele specii sunt oaspeți de vară care clocesc numai în Delta Dunării.

***Ardea purpurea* (stârcul roșu).** Este mai mic decât barza, are gâtul foarte lung și subțire, coloritul fiind brun-roșcat. În zbor ține gâtul strâns în formă de "S". Este oaspete de vară care cuibărește prin bălți cu stufării întinse mai ales în Delta Dunării și mai rar în Transilvania.

***Ardeola ralloides* (stârcul galben).** Are cca. 47 cm, este alb cu spatele și gâtul galbene până la brune. Picioarele sunt verzui. Este oaspete de vară care cloceste îndeosebi în Delta Dunării și sud-estul țării în colonii mixte, unde pot exista sute de cuiburi.

***Botaurus stellaris* (buhaiul de baltă).** Are 75 cm și pare greoi și îndesat. Culoarea generală este brună cu pete mai închise pe spate. Caracteristic este faptul că stă în stuf nemișcat, cu gâtul în sus. Primăvara sunetele pe care le produce sunt caracteristice: o aspirație urmată de un șuierat ca și cum ar sufla într-o sticlă. Este oaspete de vară, iernând în număr redus în țară. Cuibărește mai ales în Delta Dunării, dar nu este foarte frecvent.

***Bubulcus (Ardeola) ibis* (stârcul de cireadă).** Este la fel de mare cât stârcul galben. Are un penaj asemănător, vara ciocul fiind galben-portocaliu ca și picioarele. Apare mai rar la noi, și mai ales acolo unde pasc vacile.

***Casmerodius albus (Egretta alba)* (egreta mare).** Face parte din grupul stârcilor și are aproximativ mărimea unei berze, cu colorit alb, cioc galben după perioada de clocit. Zboară ca și ceilalți stârci, cu gâtul strâns în formă de "S". Este specie oaspete de vară și cuibărește mai frecvent doar în Delta Dunării (cca. 250-300 perechi).

***Egretta garzetta* (egreta mică).** Poate atinge 60 cm. Seamănă cu egreta mare dar ciocul este închis la culoare tot timpul anului, iar picioarele sunt negre cu degetele galbene. Este tot o specie oaspete de vară și

clocește în număr mai mare decât egreta mare (cca. 1800-2000 perechi) în colonii mixte. Este mai frecventă în Delta Dunării.

***Ixobrychus minutus* (stârcul pitic).** Este o specie mai mică, de doar 35 cm. Masculul are spatele, creștetul și vârful aripilor negre, restul penajului fiind de culoare bej. Femela este ceva mai deschisă la culoare. În România cuibărește în număr mare, fiind larg răspândit.

***Nycticorax nycticorax* (stârcul de noapte).** Este de mărimea egretei mici, adultul având spatele și calota negre, aripile cenușii iar gâtul și burta albe. Exemplarele tinere sunt brune cu pete albe pe spate. Ca majoritatea stârcilor trăiește în colonii, și este destul de larg răspândit în România.

Ciconia sp. (berzele). La noi sunt întâlnite 2 specii: *Ciconia ciconia* (barza albă) și *Ciconia nigra* (barza neagră). Barza albă este mult mai cunoscută și mai răspândită (cca. 6000 perechi) decât barza neagră, care are aproape toate părțile corpului negre, cu excepția burții care este albă. Ea trăiește în păduri liniștite și doar în pasaje se observă în număr mai mare. Este o pasăre clocitoare rară, întâlnită mai ales în Transilvania, efectivul fiind estimat la cca. 60-100 perechi.

***Plegadis falcinellus* (țișanușul).** Are 60 cm și se recunoaște ușor după ciocul curbat în jos și penajul brun-negricios cu reflexe verzui. Este o specie oaspete de vară cu efectivul în scădere, clocind în Delta Dunării și în câteva puncte din estul țării.

***Platalea leucorodia* (lopătarul).** Este puțin mai mic decât barza. Penajul este alb, și are ciocul caracteristic: lung și lățit la vârf, ca o lopată. Cuibărește în deltă și alte puncte din sud-est.

***Phoenicopterus ruber* (flamingul).** Are cca. 135 cm. Se recunoaște ușor după gâtul lung, ciocul mic și curbat în jos, aripile roz. La noi apare foarte rar.

***Anser erythropus* (gârlita mică).** Are mărime variabilă și se poate confunda ușor cu gârlita mare de care se deosebește prin: dimensiuni mai mici, pata albă din jurul ciocului mai extinsă și un cerc galben în jurul ochilor. În România această specie este oaspete de iarnă.

***Branta leucopsis* (gâsca călugăriță).** Are cca. 64 cm, spatele și aripile sunt cenușii, gâtul negru, iar obrajii albi-murdar. Burta este albă. În România se întâlnește destul de rar.

***Branta ruficollis* (gâsca cu gât roșu).** Are 55 cm mărime și un penaj foarte frumos, gâtul și obrajii fiind roșcați, spatele și aripile cenușii-negricioase și burta neagră. În România această specie este oaspete de iarnă, și se întâlnește mai ales în Dobrogea (Delta Dunării).

***Cygnus cygnus* (lebăda de iarnă).** Este o pasăre destul de mare, având până la 155 cm. Este albă cu ciocul galben, la vârf negru. În România este oaspete de iarnă sau de pasaj, iarna întâlnindu-se în bălțile și Delta Dunării în grupuri mici.

***Cygnus bewickii* (lebăda mică).** Seamănă cu lebăda de iarnă de care se deosebește prin talia inferioară și galbenul de pe cioc mai restrâns. La noi apare doar în iernile foarte grele în Delta Dunării. sau la țărmul mării.

***Marmaronetta angustirostris* (rața porumbacă).** Are 40 cm. Coloritul este specific, brun pe spate, cu pete mai deschise, gâtul și burta fiind mai decolorate. În apropierea ochilor este mai închisă la culoare. La noi apare foarte rar.

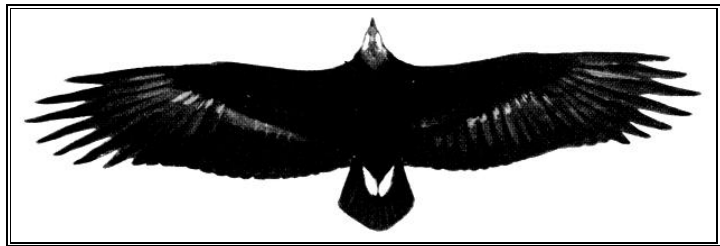
Mergus albellus (ferestrașul mic). Are 40 cm. Masculul este în mare parte alb, exceptând zona ochiului, spatele și câteva dungi și pete negre. Femela este brun-cenușie cu obrazul alb. În România apare de toamna până primăvara.

Oxyura leucocephala (rața arămie). Are 46 cm. Masculul este brun-arămiu, cu gâtul negru și obraz alb. Femela are obrazul mai murdar. Ciocul este albastru-deschis, iar coada este ținută în sus. Este oaspete de iarnă destul de rar semnalat, și extrem de rar ca oaspete de vară. Se întâlnește doar în Delta Dunării, însă efectivul este incert. Există foarte puține observații referitoare la cuibăritul acestei specii.

Tadorna tadorna (călifarul alb). Este mare de cca. 60 cm, și este una din ratele cele mai vii colorate de la noi. Capul și o parte din gât sunt verzi-închis, urmate de o zonă albă, apoi un inel roșcat urmat din nou de o zonă albă până la coadă. Aripile sunt albe cu brun, verde și roșcat. Ciocul este roșu. Este oaspete de vară și cuibărește doar în partea de sud-est a țării, având efectivul în scădere.

Tadorna feruginea (călifarul roșu). Este la fel de mare cât călifarul alb. Coloritul este în mare măsură roșcat, în afară de aripile care sunt albe cu brun și verde, iar capul de un bej-deschis. Este oaspete de vară care cuibărește în număr redus (5-10 perechi) doar în Complexul Razelm-Sinoie.

Vulturii. La noi pot fi întâlniți: *Neophron percnopterus* (vulturul hoitar), *Gyps fulvus* (vulturul sur), *Aegypius monachus* (vulturul negru), *Gypaëtus barbatus* (zăganul). Aceste specii sunt răpitoare de zi, având talia cuprinsă între 60 cm și peste 250 cm. În zbor se recunosc după aripile foarte mari, cu penele din vârf răsfirate. O altă caracteristică este zborul în cercuri largi la mari înălțimi. Din cele 4 specii de la noi, doar hoitarul mai clocește în sud, în câteva perechi. Ceilalți vulturi au dispărut din avifauna cuibăritoare a României.

Acvilele. În această categorie intră: *Haliaëtus albicilla* (codalbul), *Aquila chrysaëtos* (acvilă de munte), *Aquila pomarina* (acvila țipătoare mică), *Aquila clanga* (acvila țipătoare mare), *Aquila heliaca* (acvila de câmp), *Hieraëtus pennatus* (acvila mică) și alte specii care apar doar ocazional. Sunt păsări mai mici decât vulturii. Se recunosc după zborul tipic de răpitoare de zi. Au aripile mari și un colorit în genere brun. Aproape toate cuibăresc la noi în diverse zone ale țării, pe stâncării (acvila de munte), în păduri întinse (majoritatea speciilor), arbori din Delta Dunării (codalbul).

Circaëtus gallicus (șerparul). Are cca. 70 cm. Coloritul este brun-cenușiu pe spate, și alb cu câteva striatii pe burtă. Văzut în zbor apare un contrast evident între spatele închis și partea inferioară deschisă. La noi este oaspete de vară, ciocind în diverse zone ale țării, însă lipsesc date despre cuibăritului în Muntenia.

Pernis apivorus (viesparul). Este mai mic decât șerparul cu care se aseamănă prin coloritul gri-brun al spatelui. Partea inferioară este mai închisă, cu burta brăzdată de brun. Este oaspete de vară care cuibărește mai ales în zona de dealuri.

Buteo sp. (șorecarii). Sunt răpitoare cu dimensiuni de peste 50 cm. Au un colorit brun pe spate, la unii putând fi mai deschis. Au pe partea inferioară a aripilor doi "epoleți" bruni sau o bandă mai închisă la culoare. Cea mai răspândită specie este *Buteo buteo* (șorecarul comun), care este o specie sedentară larg răspândită în România.

Accipiter sp. (ulii). Au talia mai mică. Spatele este gri sau brun, iar burta albă cu striuri longitudinale sau verticale. La noi se întâlnesc trei specii: *Accipiter gentilis* (uliul porumbar), *Accipiter nisus* (uliul păsărar) și *Accipiter brevipes* (uliul cu picioare scurte). Primele două sunt specii sedentare care cuibăresc în număr destul de mare la noi, mai ales în zona colinară și mai ales în Transilvania. Ultima specie este oaspete de vară cu un efectiv incert și rar semnalat în România, în ultimii ani lipsind și dovezile despre cuibăritul acestei specii.

Milvus sp. (găile). La noi pot fi întâlnite două specii: *Milvus milvus* (gaia roșie) și *Milvus migrans* (gaia neagră). În general au mărimi de peste 50 cm și prezintă un colorit brun sau roșcat. Gaia roșie are coada roșcată și bifurcată. Ambele sunt specii oaspete de vară, având un efectiv ce a suferit un evident regres numeric în ultimele decenii, astfel încât astăzi au ajuns să fie foarte rare. Dintre aceste două specii mai frecvent întâlnită este *Milvus migrans*, ce are un efectiv de până la 200 perechi, dar probabil mai mic. În ultimii ani lipsesc și date despre cuibăritul acestor specii.

Pandion haliaëtus (uliganul pescar). Are dimensiuni de peste 50 cm. Spatele este brun, iar burta albă. Apare toamna și primăvara în zona apelor unde se hrănește cu pești. Capturarea peștelui o face prin zbor la punct fix, după care se aruncă în apă.

Circus sp. (heretii). Sunt răpitoare mai mari de 50 cm. Au un colorit brun sau cenușiu, aripile fiind lungi și ascuțite la vârf. *Circus aeruginosus* (heretele de stof) este oaspete de vară și cuibărește în zona de câmpie în stufărișuri. *Circus macrorus* (heretele alb) și *Circus pygargus* (heretele sur) sunt specii oaspete de iarnă, extrem de rar oaspete de vară. Au un efectiv incert și nu se dispune de date referitoare la cuibăritul acestor specii în ultimii ani.

Falco sp. (șoimii). Sunt răpitoare de talie mică. Se caracterizează prin zboruri foarte rapide, zboruri pe loc și picaje. Coloritul spatelui este în general brun sau cenușiu, parte inferioară fiind mai deschisă. Se pot întâlni: *Falco naumanni* (vânturelul mic), *Falco tinnunculus* (vânturelul roșu), *Falco vespertinus* (vânturelul de seară), *Falco subbuteo* (șoimul rândunelelor), *Falco cherrug* (șoimul dunărean) și *Falco peregrinus* (șoimul călător). Primele patru specii sunt oaspete de vară și au un efectiv mai mare, iar ultimele două sunt specii sedentare dar destul de rar întâlnite în România, unde efectivele s-au redus mult în ultimele decenii.

Fam. Gruidae (cocorii). La noi pot fi întâlnite două specii: *Grus grus* (cocorul mare) și *Anthropoides virgo* (cocorul mic). Sunt păsări care au între 75 și 130 cm și care țin gâtul întins în timpul zborului. Coloritul în mare parte este gri, iar în zona ochilor ambele specii prezintă obraji albi. Cocorul mare are coada mai umflată în repaus. Cocorul mic apare foarte rar la noi, în pasajul de primăvară și toamnă, la fel ca și cocorul mare.

Crex crex (cristelul de câmp). Este de mărimea unei mierle, având spatele pătat, aripile roșcate (caracter vizibil în zbor), și gâtul cenușiu. La începutul verii, mai ales noaptea, îl trădează cântecul caracteristic bisilabic. La noi este o specie oaspete de vară sau de pasaj care cuibărește prin ierburi umede dar și în diverse culturi (ogoare sau vii). Efectivul a înregistrat o scădere în ultimii ani.

Porzana sp. (crestetii). Au în jur de 20 cm. Sunt păsări mai robuste, au coada scurtă și o țin în sus. Masculii au spatele brun, pătat, iar burta gri-albăstruie cu striuri albe și negre. Picioarele sunt verzui sau galbene. Femelele și tinerii au un colorit mai șters. Trăiesc prin vegetația de baltă, fiind greu de observat. La noi se întâlnesc trei specii: *Porzana porzana* (crestet peștriț), *Porzana pusilla* (crestet mic) și *Porzana parva* (crestet cenușiu). Toate sunt specii oaspete de vară, *Porzana pusilla* având efectivul cel mai redus, lipsind și date mai recente despre această specie.

Otis tarda (dropia). Este o specie de talie mare, până la 100 cm sau mai mult. Masculul este mai mare decât femela, putând avea aripa de 650 mm. Are un aspect caracteristic care o face de neconfundat, având spatele bruniu-gălbui-roșcat, cu dungi transversale negre și burta de culoare alb-murdar sau alb-gălbui. La noi este specie sedentară, cu un efectiv incert, care a suferit o scădere catastrofală în ultimele decenii. Se pare că populațiile din Dobrogea și Bărăgan s-au stins.

Otis tetrax (spârcaciul). Este mult mai mic decât dropia, având gâtul negru, iar de la urechi coboară spre gât un guler alb încrucișat. La noi poate fi observată foarte rar ca specie de pasaj.

Arenaria interpres (scormonitorul de prundiș, pietrarul). Este cam de mărimea unei mierle. Apare mai ales în penaj de iarnă, când spatele este brun, la fel ca pieptul. Burta este albă, iar picioarele roșii-portocalii. În zbor aripile apar negru cu alb. La noi este specie de pasaj (toamna și primăvara). Preferă țărmurile și zonele măloase.

Charadrius sp. (prundărașii). Dintre speciile strict protejate de Convenția de la Berna, la noi pot fi întâlnite următoarele specii: *Charadrius alexandrinus* (prundărașul de sărătură), *Charadrius dubius* (prundărașul gulerat mic), *Charadrius hiaticula* (prundărașul gulerat mare) și *Eudromias morinellus* (prundărașul de munte). Sunt păsări mici (în jur de 20 cm), cu spate brun și burtă albă, care merg foarte repede. Trei dintre ei au guler negru continuu sau întrerupt. Prundărașul de munte are o pată întinsă roșcată pe burtă și spatele cenușiu. Sunt păsări de lac sau râu cu excepția prundărașului de munte care clocește în zona montană. Prundărașul gulerat mare este specie de pasaj și se întâlnește destul de rar, restul fiind specii oaspete de vară.

Hoplopterus spinosus (nagățul sudic). Este mare de cca. 30 cm, are aripile brune cu negru, burta și creștetul negre, picioare lungi și obrazul alb. La noi apare foarte rar.

Calidris sp. (fugacii). Sunt păsări de talie mică, între 14-20 cm. De obicei stau în grupuri. Au un zbor rapid și merg repede. La noi apar mai ales în penaj de iarnă: spatele gri, burta albă, uneori cu pete mici. Ciocul este în general lung. Fiind specii de pasaj, sosesc primăvara și toamna în zone mociroase, țărmuri, unde își caută neîncetat hrana.

Gallinago media (becațina mare). Are aproape 30 cm. Seamănă cu becațina comună însă este puțin mai mare, are burta în întregime striată și zboară drept, fără zgomot. Ciocul este foarte lung, pe cap având câteva dungi negre și crem. Apare în pasaj, prin bălți și smârcuri, mai ales în Delta Dunării.

Limicola falcinellus (prundașul de nămol). Este puțin mai mare decât o vrabie. Seamănă cu fugacii, având un colorit mai închis pe spate. Ciocul la vârf este ușor curbat în jos. În România apare primăvara și toamna, prin aceleași zone ca și fugacii.

Numenius tenuirostris (culicul cu cioc subțire). Are 40 cm și se aseamănă cu alte două specii de culici, având penajul brun pe spate și ciocul curbat în jos. Are gâtul fiind fin pătat, iar burta este albă cu pete în formă de inimă. La noi este specie de pasaj rară, care poate fi observată primăvara pe litoral și lagune, iar toamna pe malurile Dunării și a lacurilor înconjurate de pășuni.

Tringa sp. (fluierarii). Au cu puțin peste 20 cm. Au spatele brun sau cenușiu, iar burta albă. Picioarele sunt galben-verzui, relativ lungi. Toate cele 5 specii menționate în anexa II a Convenției de la Berna se pot

întâlni în România. Este vorba despre *Tringa cinerea* (fluierar de mal), *Tringa glareola* (fluierar de mlaștină), *Tringa ochropus* (fluierar de zăvoi), *Tringa hypoleucos* (fluierar de munte) și *Tringa stagnatilis* (fluierar de lac). Primele trei specii sunt de pasaj, dar care mai pot rămâne uneori la noi și pe timpul verii. Fluierarul de lac este specie oaspete de vară, care clocește în lagunele marine, și mai rar în interiorul țării. În ultimii ani nu mai există dovezi ale cuibăritului acestei specii în România. În general, sunt specii care preferă locurile mocirloase, țărmurile, etc.

***Recurvirostra avosetta* (ciocîtorsul).** Are cca. 43 cm și se recunoaște imediat după ciocul lung curbat în sus. Este mai mult alb, având negru pe cap și la aripi. Cuibărește în colonii mici mai ales în sud-estul țării, populația având densitatea maximă în partea sudică a complexului Razelm-Sinoie. Preferă porțiunile mlaștoase și țărmurile.

***Himantopus himantopus* (piciorongul).** Are 38 cm, recunoscându-se repede după picioarele foarte lungi, roșii închis sau roz. Coloritul general este alb cu aripile negre. Ciocul negru este drept și subțire. La noi este oaspete de vară care cuibărește în colonii mici, de preferință în locuri sărăturate. Se întâlnește cam în aceleași locuri ca și ciocîtorsul.

Phalaropus sp. (notatițele). Au sub 20 cm. La noi apar în penaj de iarnă cu spatele gri-albăstrui, o pată neagră în jurul ochilor, ciocul subțire și drept. Exemplarele tinere au spatele brun-negricios, aceeași pată la ochi și burta albă. Înoată bine și au obiceiul de a se roti în apă. Își ciugulesc hrana de la suprafață cu mișcări rapide. La noi apar în pasaj, aproape de țărmul mării dar și în alte regiuni.

***Burhinus oedichnemus* (pasărea ogorului).** Are cca. 40 cm. Este brună cu aripile parțial negre, iar picioarele sunt galbene. Are un cap mai deosebit, cu ochii foarte mari. La noi este oaspete de vară care cuibărește mai ales în Dobrogea, în zone de stepă, nisipuri, etc. Este o specie destul de rară cu efectivul în scădere.

Glareola sp. (ciovlicile). Sunt mari de cca. 25 cm, au spatele brun - gri, burta albă, iar gusa galbenă. Coadă este bifurcată ca la rândunică. La noi sunt 2 specii: *Glareola pratincola* (ciovlica ruginie) și *Glareola nordmanni* (ciovlica negrie). Ambele sunt specii oaspete de vară care clocesc mai ales în stepele din Dobrogea. Ciovlica negrie este o specie foarte rară în România.

Chlidonias sp. (chirighițele). Sunt rude cu pescărușii și au 25 cm. Toate trei speciile menționate se întâlnesc în avifauna României: *Chlidonias hybrida* (chirighița cu obraji albi), *Chlidonias leucopterus* (chirighița cu aripi albe) și *Chlidonias niger* (chirighița neagră). Vara se deosebesc ușor între ele: ultimele două au burta neagră, aripile pe spate albicioase, iar prima are burta negricioasă, creștetul negru și obrazul alb. Iarna se aseamănă între ele, toate fiind gri cu burta albă și cu negru în zona ochilor. Toate sunt specii oaspete de vară care clocesc la noi mai ales în bălți. Întâlnindu-se mai des în Delta Dunării și mai puțin în restul țării.

***Gelochelidon nilotica* (pescărița rătăitoare).** Are 38 cm, este albă cu creștetul negru și are ciocul negru, puternic. La noi este specie oaspete de vară care cuibărește în colonii mari mai ales în zona Razelm-Sinoie.

***Hydroprogne caspia* (pescărița mare).** Are peste 50 cm și seamănă cu specia anterioară, dar are ciocul roșu și mai mare. La noi este specie oaspete de vară, de pasaj și uneori sedentară. E posibil să clocească în Delta Dunării.

***Larus genei* (pescărușul roz).** Este mare de 40 cm, seamănă cu un pescăruș obișnuit, având ciocul de culoare roșu - cărămiziu și picioarele galbene - portocalii. La noi este o specie posibil clocitoare.

Larus melanocephalus (pescărușul cu cap negru). Are cca. 38 cm. În penaj de vară capul este negru, iar în rest are un colorit clasic de pescăruș: aripile și spatele gri, burta albă. La vârful aripii poate avea puțin negru. Ciocul și picioarele sunt roșii - cărămizii. Iarna și tinerii au doar zona ochiului neagră. La noi este oaspete de vară care cuibărește ocazional și în număr redus în România.

Larus minutus (pescărușul mic). Are mărimea sub 30 cm, fiind un fel de pescăruș cu cap negru în miniatură. Pe lângă talie, se mai deosebește de acesta prin partea inferioară a aripii care este neagră. Tinerii au pe aripă niște dungi negre. La noi este specie oaspete de vară sau de pasaj, întâlnindu-se mai rar iarna. Cuibărește în colonii de câteva perechi sau în coloniile speciei *Larus ridibundus* (pescăruș răzător).

Larus sabini (pescărușul cu coada scobită). Are 33 cm. După cum spune și numele, are coada ușor bifurcată. Vara, adultul are capul parțial negru, iarna negrul apărând numai în zona ochiului. Caracteristice sunt și aripile: gri în porțiunea spatelui, apoi alb, vârful fiind negru. Tinerii au în locul griului un brun auriu, capul fiind și el parțial brun. La noi apare foarte rar.

Sterna albifrons (chira mică). Este de mărimea unei mierle. Adultul are ciocul galben cu vârful negru, creștetul negru și fruntea albă. Restul penajului are caracterul unui pescăruș. Tinerii au ciocul negru și aripile puțin mai închise. La noi este oaspete de vară care cuibărește în colonii mici mai ales pe litoral.

Sterna bergii (chira de baltă). Are talia evident mai mare decât chira mică. Ciocul este roșu cu vârful negru, picioarele fiind tot roșii. Juvenilii au aripile puțin mai închise, fruntea lor fiind albă. La noi este oaspete de vară care cuibărește pe lângă apele curgătoare și stătătoare interioare și la țărmul mării, dar mai ales în zona de câmpie.

Sterna bergii (chira de mare). Are 40 cm și seamănă cu pescărița răzătoare de care se deosebește prin ciocul mai lung și mai subțire, cu vârful negru. La noi este oaspete de vară, întâlnindu-se mai ales pe litoral și în lagune, mai rar pe bălțile din Delta Dunării, unde și clocește.

Syrhaptes paradoxus (hulub de stepă). Are cca. 38 cm. Seamănă cu o potârniche, având o culoare brună cu striuri negre pe spate, iar pe burtă are o pată mare neagră. Coada este lungă. La noi apare foarte rar, ca specie de invazie, menționată în 1859, 1863, 1888, 1889 și 1908, putând apare și în prezent.

Ord. Strigiformes (păsările răpitoare de noapte). În România sunt întâlnite 11 specii: *Bubo bubo* (bufniță), *Otus scops* (cius), *Asio otus* (ciuf de pădure), *Asio flammeus* (ciuf de câmp), *Aegolius funereus* (minuniță), *Athene noctua* (cucuvea), *Glaucidium passerinum* (ciuică), *Surnia ulula* (huhurez porumbac), *Strix uralensis* (huhurez mare), *Strix aluco* (huhurez mic), *Tyto alba* (strigă). Sunt binecunoscute datorită aspectului inconfundabil. Au talia variabilă, de la 18-20 cm (cius) până la 69 cm (bufniță). Picioarele sunt acoperite cu pene până la degete, sau chiar peste acestea. Unele specii au "urechi" caracteristice, altele nu. Au capul mare, foarte mobil, putându-se roti cu 270°, ochii mari îndreptați înainte, gâtul scurt. În jurul ochilor au un "văl" din pene dispuse radial și mai închise la culoare. În general au culoare brună sau gri, cu pete sau striuri. Duc o viață nocturnă, hrănindu-se cu animale mici, în special rozătoare, dar și cu păsările. Sunt răspândite în toată țara, cuibărind în păduri, poduri de case, stâncării, etc.

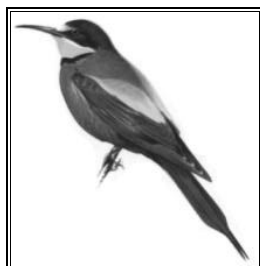

Caprimulgus europaeus (caprimulgul). Are cca. 30 cm. Coloritul este brun-gri cu diverse striatii. Are aripile și coada lungi. Prinde insecte seara și noaptea. Poate zbura și pe loc. Este greu de observat ziua datorită faptului că stă lipit de o ramură sau de pământ. La noi este oaspete de vară care cuibărește prin poieni sau păduri.

Apus melba (drepneaua mare). Este mare de până la 23 cm și se aseamănă cu rândunica. Are coada ușor bifurcată iar aripile sunt lungi și ascuțite. În zbor, aripile sunt în formă de seceră. Are culoare brună, cu excepția burții și a gușii care sunt albe. La noi este oaspete de vară care cuibărește în chei și zone stâncoase.

Alcedo atthis (pescărușul albastru). Este una dintre cele mai frumoase și mai vii colorate păsări de la noi. Este mare de până la 20 cm, având creștetul, aripile și spatele de culoare verde-albăstrui cu reflexe metalice, burta fiind roșcat-portocalie. Ciocul este lung și puternic, prinzând pești plonjând de pe o ramură. La noi este o specie sedentară, larg răspândită în lungul râurilor. Cuibărește în malurile râurilor, unde își sapă o galerie la capătul căreia depune ouăle direct pe sol.

Merops apiaster (prigoria). Ca și pescărușul albastru, prigoria este una dintre cele mai frumoase și mai colorate specii din România. Are cca. 30 cm, are creștetul, o parte din spate și din aripi brun-roșcate, o parte din spate și gușa galbene, iar burta albastră. Ciocul este lung și ușor curbat în jos. Coada se prelungeste cu două pene mai lungi. Prigoriile trăiesc în colonii de zeci de perechi, săpându-și galerii în malurile lutoase. La noi este oaspete de vară mai frecventă în regiuni de câmpie și deal.

Coracias garrulus (dumbrăveanca). Este cam de mărimea prigoriei (cca. 30 cm). Capul și burta sunt albăstrui, spatele și o parte din aripi brune. Ciocul este negru, puternic. Pe partea inferioară a aripii, vârful penelor (remigelor) este albastru-violet. La noi este oaspete de vară care se întâlnește mai ales în zona de câmpie. În ultimii ani efectivele au înregistrat o scădere simțitoare.

Upupa epops (pupăza). Este cam de mărimea unui porumbel și se recunoaște ușor după penele lungi de pe cap, pe care le poate desface sau strânge. Pe spate și aripi este dungată alb cu negru. Ciocul este lung și ușor curbat în jos. La noi este oaspete de vară, întâlnindu-se în toată țara, pe alocuri fiind chiar frecventă.

Fam. Picidae (ciocănitorele). Cele mai cunoscute specii sunt ciocănitorele pestrice: *Dendrocopos major* (ciocănitorea pestră mare), *Dendrocopos medius* (ciocănitorea de stejar), *Dendrocopos leucotos* (ciocănitorea cu spate alb), *Dendrocopos syriacus* (ciocănitorea de grădină), *Dendrocopos minor* (ciocănitorea mică). Pe lângă acestea se mai pot întâlni *Picus viridis* (ghionoaia verde) și *Picus canus* (ghionoaia sură), ambele specii având culoarea verde, *Dryocopus martius* (ciocănitorea neagră) care are culoare neagră, masculul având și creștetul roșu, *Picoides tridactylus* (ciocănitorea de munte) și *Jynx torquilla* (capîntortura). Acestea au talie variabilă, de la mărimea unei vrăbii până la cca. 45 cm cât are ciocănitorea negară, care este și cea mai mare ciocănitorea de la noi. Sunt specii sedentare, cu excepția capîntorturii care este oaspete de vară. În general sunt specii larg sau foarte larg răspândite, toate cuibărind în scorburi.

Fam. Alaudidae (ciocârlile). Dintre speciile strict protejate de Convenția de la Berna, la noi pot fi

întâlnite: *Calandrella brachydactyla* (ciocârlia de stol), *Eremophila alpestris* (ciocârlia urecheată), *Melanocorypha calandra* (ciocârlia de Bărăgan), *Melanocorypha leucoptera* (ciocârlia de iarnă) și *Melanocorypha yeltoniensis* (ciocârlia neagră). Sunt păsări puțin mai mari decât o vrabie, în general având un colorit modest: spatele și aripile brune, burta albă cu pete. Unele dintre aceste specii au penajul mai deosebit, astfel: ciocârlia neagră este în întregime neagră, cu puțin alb sub formă de striuri pe spate (masculul), ciocârlia urecheată (masculul) are două smocuri de pene mici, pe cap, semănând cu două cornițe negre. *Calandrella brachydactyla* este oaspete de vară și cuibărește mai ales în Dobrogea. *Eremophila alpestris* este oaspete de oaspete de vară sau de iarnă, și cuibărește în număr redus și în puține locuri de pe pajiștile alpine ale Carpaților Meridionali. *Melanocorypha calandra* este specie sedentară, iar *Melanocorypha leucoptera* și *Melanocorypha yeltoniensis* sunt specii oaspete de iarnă, toate întâlnindu-se în câmpiile din sud-estul țării

Fam. Hirundinidae (rândunicile). La noi se pot întâlni următoarele specii: *Hirundo rustica* (rândunica), *Hirundo daurica* (rândunica roșcată), *Delichon urbica* (lăstun de casă), *Riparia riparia* (lăstun de mal) și *Ptyonoprogne rupestris* (lăstun de stâncă). Cea mai cunoscută specie este rândunica, care are penajul dorsal negru strălucitor cu luciu vânăt, fruntea și beregata cafenii roșiatică și coada evident bifurcată. Celelalte specii seamănă cu aceasta, dar le deosebește coloritul brun, burta albă sau coada care nu este atât de bifurcată. Rândunica și lăstunul de casă trăiesc în sate și orașe, celelalte specii preferând zonele stâncoase sau malurile abrupte ale râurilor. Toate speciile sunt oaspete de vară, cele mai frecvent întâlnite fiind rândunica și lăstunul de casă care se pot întâlni în toată țara. Ceva mai puțin răspândit este lăstunul de mal, și rar întâlnite sunt rândunica roșcată (doar în câteva locuri din sudul țării) și lăstunul de stâncă, specie relativ recent pătrunsă în România, cuibărind doar în pereții câtorva chei din Carpații Meridionali.

Fam. Motacillidae (codobaturile și fâsele). Principalele specii întâlnite la noi sunt: *Anthus campestris* (fâsa de câmp), *Anthus trivialis* (fâsa de pădure), *Anthus pratensis* (fâsa de luncă), *Anthus spinoletta* (fâsa de luncă), *Anthus cervinus* (fâsa roșiatică), *Motacilla alba* (codobatura), *Motacilla flava* (codobatura galbenă), *Motacilla flava feldegg* (codobatura cu cap negru), *Motacilla cinerea* (codobatura de munte). În general au mărimea unei vrăbii. Fâsele au spatele brun sau gri-pătat și burta albicioasă, parțial pătată. Cea mai comună codobatură este *Motacilla alba*, care are o parte din cap și burta albe, gușa și creștetul negre și spatele cenușiu. Celelalte specii au burta de o culoare galben intens sau galben-cenușiu. Caracteristică pentru codobaturi este coada lungă pe care o mișcă ritmic în sus și în jos. Toate speciile, cu excepția fâsei roșiatică care este specie de pasaj, sunt oaspete de vară. Sunt specii insectivore care se întâlnesc în diverse medii: fâsa de câmp doar în regiuni de câmpie, fâsa de pădure în pădurile de foioase, fâsa de munte pe pajiștile alpine și golurile montane din Carpați. Codobaturile au o răspândire mult mai largă, *Motacilla alba* fiind omniprezentă.

Fam. Laniidae (sfrânciocii). Speciile importante care se întâlnesc la noi sunt: *Lanius collurio* (sfrânciocul roșiatic), *Lanius minor* (sfrânciocul cu frunte neagră), *Lanius senator* (sfrânciocul cu cap roșu) și *Lanius excubitor* (sfrânciocul mare). Au între 18-24 cm. *L. minor* și *L. excubitor* au spatele gri, coada și aripile parțial negre, o bandă neagră peste ochi și / sau peste frunte. *L. collurio* are capul și târțița gri, spatele și aripile brune, o bandă peste ochi și coada negre. *L. senator* are creștetul roșcat și târțița albă. Toate speciile au burta albă cu nuanțe gălbui sau roșcate. Sunt păsări insectivore răpitoare, care se hrănesc cu insecte, dar se pot hrăni și cu rozătoare sau chiar păsărele. Caracteristic le este obiceiul de a înfige prada în țepi. Trăiesc în zone deschise, cu măcănișuri, unde și clocesc. Primele trei specii sunt oaspete de vară, iar ultima este sedentară sau oaspete de iarnă. Se pot întâlni relativ frecvent în toată țara, *L. collurio* fiind omniprezentă. Specie mai rară în România este *L. senator*, care se poate întâlni doar în număr redus în Dobrogea.

***Bombycilla garrulus* (mătăsarul).** Are cca. 20 cm. Este o pasăre robustă, având un colorit brun-roșcat, cu gusa neagră ca și o parte din aripă. Adultul are puțin galben pe aripă. Îi este caracteristic motul de pe cap, care stă aplecat spre spate. La noi apare iarna, însă nu în mod regulat.

***Cinclus cinclus* (mierla de apă).** Are cca. 17 cm. Adultul este brun întunecat cu gusa și pieptul albe. Tinerii au culoarea gri. Se hrănește cu viermi, insecte, melci, larve acvatice sau puiet de pește. Zboară repede, obișnuiește să stea pe pietrele din apă, plonjează în apa și înoată bine. Este o pasăre tipică de râuri de munte, întâlnindu-se totdeauna aproape de cursul apei. Este specie sedentară destul de larg răspândită în țară pe lângă râurile de munte.

***Troglodytes troglodytes* (ochiul boului).** Este una dintre cele mai mici păsări de la noi, având doar 10 cm. Spatele este brun și burta alb-cenușie. Are o coadă scurtă pe care o ține în sus. Se strecoară cu abilitate prin hățisuri, gropi, etc. Este oaspete de vară care cuibărește prin păduri de câmpie și de munte, unde este frecvent și larg răspândită.

Fam. Prunellidae (brumărițele). La noi se întâlnesc două specii: *Prunella modularis* (brumărița de pădure) și *Prunella collaris* (brumărița de stâncă). Au mărimea unei vrăbii, cum de altfel și penajul este asemănător cu cel al vrăbiei. Brumărița de stâncă este puțin mai mare și are gusa albă cu striuri negre. Se hrănesc cu semințe, viermi și melcișori. Brumărița de pădure este oaspete de vară ce poate fi întâlnită în pădurile din regiunea montană și colinară înaltă, fiind relativ larg răspândită. Brumărița de stâncă este specie sedentară tipică zonelor alpine stâncoase și grohotișurilor. Mai frecventă în munții înalți, stâncării și grohotișuri.

***Cercotrichas galactotes* (măcăleandru roșcat).** Are cca. 15 cm, este zvelt și are atitudinea unei mierle. Se recunoaște ușor după coada lungă, brun-roșcată pe o ține în evantai și care se termină cu negru și alb. Pe spate este brună, iar pe burtă albicioasă. În România apare foarte rar.

***Erithacus rubecula* (măcăleandru).** Este mare cât o vrăbie. Pe spate este brun, burta albă, caracteristic pentru el fiind fruntea, gusa și pieptul care sunt roșcat-portocalii. Tinerii sunt bruni cu pete. Se întâlnește prin păduri, parcuri, grădini, etc. Este specie oaspete de vară comună, larg răspândită în România.

***Luscinia* sp. (privighetorile).** Toate speciile de privighetori protejate de Convenția de la Berna se întâlnesc și la noi: *Luscinia luscinia* (privighetoarea de zăvoi), *Luscinia megarynchos* (privighetoarea roșcată) și *Luscinia svecica* (gusa vânătă). Sunt puțin mai mari decât vrăbia, brune pe spate, cu coada roșcată și burta albicioasă. Gusa vânătă are o gusa de culoare albastră (numai masculul) cu o pată ("oglinză") albă în mijloc. Cuibăresc în diverse lunci, păduri umede, crânguri. Sunt specii oaspete de vară destul de larg răspândite, mai ales în Transilvania, cu excepția gusei vinete care cuibărește doar în Delta Dunării, având și un efectiv destul de redus.

***Monticola saxatilis* (mierla de piatră).** Are cca. 20 cm. Masculul este frumos colorat: capul, gusa, târâta și o parte din spate sunt gri-albăstrui, burta și coada roșcate. Femela este brun-striată. Este specie oaspete de vară care clocește în zonele premontane și montane, dar nu are un efectiv prea numeros.

Monticola solitarius (mierla albastră). Este puțin mai mare decât specia precedentă. Masculul are culoare albastrui-gri, iar aripile și coada sunt mai închise la culoare. Femela este brun-albăstrie pe spate, mai deschisă la culoare pe burtă, și este fin dungată cu brun-gri. Este oaspete de vară extrem de rar în România, întâlnită în partea de sud-vest a României, neexistând încă dovezi ale cuibăritului.

Oenanthe sp. (pietrarii). Dintre speciile strict protejate de Convenția de la Berna la noi se întâlnesc: *Oenanthe oenanthe* (pietrarul sur), *Oenanthe isabellina* (pietrarul răsăritean), *Oenanthe leucura* (pietrarul *Oenanthe pleschanka* (pietrarul negru) și *Oenanthe hispanica* (pietrarul mediteranean). Sunt de talia vrăbiei. Caracteristic pentru aceste specii sunt aripile negre, la fel ca și mijlocul și capătul cozii. Pe margini coada este albă. Spatele este gri (la pietrarul sur), brun-deschis (pietrarul mediteranean și pietrarul răsăritean) sau negru (pietrarul negru). Burta este alb-roz spre gălbui. Cu excepția pietrarului răsăritean, restul speciilor au mască neagră în jurul ochilor. Pietrarii sunt oaspeți de vară tipici zonelor cu stâncării, mai ales din sud-estul țării. Pietrarul răsăritean și cel mediteranean sunt specii foarte rare în România, care se întâlnesc doar în puține puncte. Cel mai răspândit este pietrarul sur, specie ce se poate întâlni în întreaga țară.

Phoenicurus sp. (codroșii). Ambele specii întâlnite la noi sunt protejate de Convenția de la Berna, și anume: *Phoenicurus phoenicurus* (codroșul de pădure) și *Phoenicurus ochruros* (codroșul de munte). Au mărimea unei vrăbii. Codroșul de pădure are gusa neagră, pieptul cărămiziu și spatele cenușiu, iar codroșul de munte este aproape complet gri-negricios. Femelele sunt brun-gri. O caracteristică a codroșilor este coada roșcată pe care o mișcă repede. Sunt specii oaspete de vară larg răspândite în țară, în regiuni colinare și de câmpie (codroșul de pădure) sau de munte (codroșul de munte).

Saxicola sp. (mărăcinarii). Dintre speciile strict protejate, la noi se poate întâlni *Saxicola ruberta* (mărăcinarul mare) și *Saxicola torquata* (mărăcinarul negru). Sunt puțin mai mici decât vrăbia. Mărăcinarul negru este închis la culoare, are puțin alb sub obraz și pe târniță, pieptul fiind cărămiziu, iar burta albă. Mărăcinarul mare are spatele brun striat și burta albă. Sunt oaspeți de vară care sunt larg răspândiți în România, mai ales în zonele colinare. Sunt mai frecvent întâlniți în Transilvania.

Turdus torquatus (mierla gulerată). Seamănă cu mierla neagră dar are un colier alb pe piept. Clocește în păduri de conifere sau jnepenișuri până la limita superioară a pădurii. Este un oaspete de vară ce se poate întâlni de-a lungul lanțului Carpat.

Subfam. Sylviinae. Este o subfamilie bogat reprezentată în avifauna țării noastre, cu specii care se deosebesc destul de greu, mai ales în cadrul aceluiași gen. Acestea au în general mărimea unei vrăbii, doar *Acrocephalus arundinaceus* (lăcarul mare) atingând cca. 20 cm. *Acrocephalus sp.* (lăcarii, privighetorile de baltă), *Locustella sp.* (grelușeii) și *Cettia cetti* (stufărica) se aseamănă între ele, fiind în general brun-verzui-cenușii pe spate și albicioase pe burtă. Unele au dungi albe deasupra ochiului. Sunt păsări tipice vegetației de baltă (stuf, papură, etc.), cea mai frecventă fiind *Acrocephalus cirpaceus* (lăcarul de stuf). *Sylvia sp.* (silviile) au talia aproximativ egală cu cea a vrăbiei.

Sunt cenușii pe spate, burta fiind în general albicioasă. Pot avea creștetul negru (*Sylvia atricapilla*), aripile roșcate (*Sylvia communis*) sau gusa roșcată (*Sylvia cantillans*). Trăiesc prin păduri, parcuri, zone deschise, etc. În general sunt larg răspândite în toată țara. Cea mai rar întâlnită este *Sylvia cantillans* (silvia roșcată), specie al cărei cuibărit nu a fost încă dovedit. *Phylloscopus sp.* (pitulicile) sunt puțin mai mici decât o vrăbie, și în general au spatele verzui-cenușiu, burta alb-gălbuie. Cuibăresc prin păduri, parcuri, fiind destul de larg răspândite, mai puțin în pădurile de câmpie. *Hippolais sp.* (frunzărițele) au cam aceeași talie cu a pitulicilor, cu care se aseamănă și la colorit. *Hippolais icterina* (frunzărta de grădină) are gusa, pieptul și o parte din

burtă galbene, iar cealaltă specie de la noi, *Hippolais pallida* (frunzărița cenușie) are culori mai pale. Se întâlnesc în general prin păduri de foioase.

Subfam. Regulinae (aușeii). La noi se întâlnesc două specii: *Regulus regulus* (aușelul cu cap galben) și *Regulus ignicapillus* (aușelul sprâncenat). Sunt cele mai mici păsări de la noi, având doar 9 cm. Spatele îl au verzui și burta albicioasă. Pe cap au o bandă galben-portocalie și neagră. Sunt specii sedentare sau parțial migratoare care cuibăresc în păduri de conifere sau păduri de amestec.

Subfam. Muscicapine (muscarii). La noi se întâlnesc patru specii: *Muscicapa striata* (muscarul sur), *Ficedula parva* (muscarul mic), *Ficedula albicollis* (muscarul gulerat) și *Ficedula hypoleuca* (muscarul negru). Sunt puțin mai mici decât o vrabie. Muscarul sur este gri pe spate, pieptul având striuri. Muscarul mic este gri pe spate, are coada albă pe laturi și gusa portocalie. Celelalte două specii au spatele și capul negru, iar burta și parțial aripa albe. Femelele acestor două specii sunt brune pe spate și albe pe burtă. Sunt specii insectivore arboricole care cuibăresc prin păduri, parcuri. Cele mai multe dintre ele se întâlnesc prin făgete de dealuri sau montane sau alte păduri de foioase. Cel mai răspândit este muscarul sur care se poate întâlni în toată țara, iar cel mai puțin răspândit este muscarul negru, care se întâlnește în principal în Transilvania.

***Panurus biarmicus* (pițigoiul de stof).** Este mare cât o vrabie. Are aspectul unui pițigoi, elementul caracteristic fiind coada lungă care dedesubt este de culoare gri-roșiatică. Masculul are capul albastrii, spatele brun, burta albicioasă și o dungă neagră sub ochi ca o mustață. Femelele și tinerii sunt mai brunii. Este specie sedentară tipică stufărișurilor. Este mai frecventă în Delta Dunării și Razelm-Sinoie.

Fam. Paridae (pițigoii). Cele mai importante specii care se întâlnesc la noi sunt: *Parus major* (pițigoiul mare), *Parus palustris* (pițigoiul sur), *Parus lugubris* (pițigoiul de livadă), *Parus montanus* (pițigoiul de munte), *Parus cristatus* (pițigoiul motat), *Parus ater* (pițigoiul de brădet), *Parus caeruleus* (pițigoiul albastru), *Parus cyaneus* (pițigoiul azuriu), *Aegithalos caudatus* (pițigușul codat), *Remiz pendulinus* (boicușul). Au mărimea unei vrăbii. Cel mai cunoscut este pițigoiul mare, care este galben pe burtă cu o dungă neagră pe mijloc, capul negru cu obraji albi și spatele verzui. Cu el seamănă pițigoiul albastru, care are însă creștetul albastru și îi lipsește dunga neagră de

pe burtă. Pițigoiul azuriu are capul și burta albe. Pițigoiul motat este brun pe spate, albicios pe burtă și are un mic moț pe creștet. Pițigoiul codat este negricios pe spate, alb pe burtă și are o coadă lungă cu penele exterioare albe. Boicușul este roșcat pe spate, cenușiu deschis pe cap și cu o bandă neagră peste ochi. Pițigoii sunt specii insectivore cu un deosebit de important rol în diminuarea efectivelor de insecte parazite din păduri. Sunt specii sedentare care în general clocesc în păduri, de la câmpie până în munți, dar și în parcuri, grădini, luncile râurilor, etc., și sunt larg sau foarte larg răspândite în toate regiunile.

***Sitta europaea* (țoiul).** Este singurul reprezentant al familiei **Sittidae** de la noi. Are mărimea unei vrăbii, spatele și capul gri-albăstrii, gusa și burta rozie. Se cațără cu mare abilitate pe trunchiuri, putând să meargă chiar cu capul în jos pe trunchi. Este specie sedentară care cuibărește în scorburi, în toate pădurile de foioase. Este larg răspândită, întâlnindu-se în toate regiunile țării.

***Certhia sp.* (cojoaicele).** La noi sunt prezente două specii: *Certhia familiaris* (cojoaica de pădure) și *Certhia brachydactyla* (cojoaica cu degete scurte). Sunt păsări puțin mai mici decât vrabia, sunt brune pe spate, cu striuri mai deschise sau mai închise și burta albă. Au ciocul lung, subțire și curbat în jos. Sunt specii sedentare care își construiesc cuibul în crăpăturile stâncilor sau pe sub scoarța arborilor. Se cațără cu destulă abilitate pe trunchiuri sau stâncării. Cojoaica de pădure este destul de frecventă și larg răspândită, mai ales în Transilvania, în timp ce cojoaica cu degete scurte este mai rară, semnalată doar în câteva puncte izolate.

Emberiza sp. (presurile). Dintre speciile strict ocrotite de Convenția de la Berna la noi pot fi întâlnite: *Emberiza cia* (presura de stâncă), *Emberiza cirrus* (presura bărboasă), *Emberiza citrinella* (presura galbenă), *Emberiza melanocephala* (presura cu cap negru), *Emberiza pusilla* (presura pitică) și *Emberiza schoeniclus* (presura de stuf). Sunt de talia unei vrăbii. Pe spate majoritatea sunt brune sau roșcate, cu striuri. Presura galbenă, presura bărboasă și cea cu cap negru au burta sau capul galbene, iar celelalte au capul parțial negru. Femelele sunt mai șterse, mai brune. Sunt specii sedentare sau oaspeti de vară care clocesc prin păduri, grădini, stufării, etc. În general sunt larg răspândite în țară, cu excepția presurii pitice care apare foarte rar ca oaspete de iarnă în estul țării, și a presurii cu cap negru, care apare și ea foarte rar la noi.

Plectrophenax nivalis (pasărea omătului). Este cam cât vrabia de mare și are coloritul în mare parte alb, cu excepția penajului de mijloc a spatelui și a extremității aripilor care sunt negre. Se observă în general la sol, rar putându-se observa pe garduri sau în arbori. Apare rar la noi, iarna.

Carduelis sp. Sunt specii care au în general mărimea unei vrăbii, fiecare specie având elemente caracteristice definitorii proprii. *Carduelis cannabina* (câneparul) are spatele brun, fruntea și pieptul roșii, iar pe aripă puțin alb. Femela este brună, cu unele striuri. *Carduelis carduelis* (sticletele) este ușor de recunoscut prin penajul viu colorat: roșu, alb și negru, aripa neagră cu galben, spatele brun, burta și târâta albă. *Carduelis chloris* (florintele) are penajul cenușiu-verzui, pe aripă și coadă având puțin galben. *Carduelis spinus* (scatiul) este și el mai mic decât vrabia și are creștetul și bărbia negre, spatele verzui, târâta galbenă ca și marginile cozii, iar burta este albicioasă. Femela are un colorit mai șters. Toate aceste patru specii cuibăresc prin grădini, parcuri, etc. *Carduelis flammea*, *Carduelis hornemanni* și *Carduelis flavirostris*, denumite popular înărițe, sunt puțin mai mici decât vrabia, primele două având fruntea roșie și puțin negru pe bărbie. Sunt brune cu striuri pe spate, burta fiind albă sau mai închisă. Apar rar la noi mai ales în sezonul rece, doar *Carduelis flammea* putând cloci atunci când apare ca oaspete de vară.

Carpodacus erythrinus (mugurarul roșu). Este mare cât vrabia, are capul, pieptul și târâta roșii, burta albă și spatele brun. Femela este brună pe spate și albicioasă pe burtă. Este oaspete de vară recent semnalată ca specie clocitoare în România. Clocește prin păduri, în număr mic la noi. La noi se întâlnește doar în câteva puncte din Transilvania, dar este o specie care își extinde arealul european.

Coccothraustes coccothraustes (botgrosul). Este puțin mai mare decât vrabia, și se caracterizează printr-un cioc conic, foarte gros și foarte puternic. Este brun, cu o bandă gri pe ceafă și una albă pe aripă. Este specie sedentară ce clocește în pădurile de foioase, parcuri, etc. La noi este o specie care se poate întâlni pe tot teritoriul țării.

Loxia sp. (forfecuțele). Sunt păsări de mărimea unei vrăbii. Caracteristica lor este ciocul, la care mandibula și maxila se încrucișează la vârf. Culoarea dominantă este roșul șters. Femelele sunt de culoare oliv ștersă. *Loxia curvirostra* (forfecuța comună) este specie sedentară care se întâlnește în pădurile de conifere ale Carpaților, unde și clocește. *Loxia leucoptera* (forfecuța roșiatică), *Loxia pityopsittacus* (forfecarul) și *Loxia scotica* (forfecarul) apar rar la noi ca oaspeti de iarnă, însă doar în condițiile unor ierni mai grele.

Serinus serinus (cănărașul). Este mai mic decât vrabia și seamănă cu scatiul, însă este mai galben, iar pe spate mai striat. Este oaspete de vară, dar care poate rămâne și peste iarnă. Preferă regiunile păduroase cu luminișuri, văile râurilor și livezile cu pomi fructiferi. Este o specie frecventă în România, întâlnindu-se în regiunea colinară și la poalele munților.

Montifringilla nivalis (cinghița alpină). Este puțin mai mare decât vrabia, are capul gri, spatele brun, aripa în parte albă, burta alb-murdară. La noi este oaspete de iarnă, dar apare rar și neregulat. Este semnalat un caz de cuibărire în Bucegi din 1897, însă prezența sa actuală nu este confirmată.

Petronia petronia (vrabia de stâncă). Este mare cât vrabia, are un penaj șters, pe spate brun striat și alb-murdar pe burtă. La noi apare rar.

Sturnus roseus (lăcustarul). Este aproximativ de mărimea unei mierle. Se caracterizează prin culoarea roz a spatelui și burtii, capul, pieptul, aripile și coada fiind negre. Tinerii sunt bruni șters. Este oaspete de vară care se hrănește ca și graurul cu insecte, viermi, limacși și fructe. Cuibărește doar în sud-estul țării, în ziduri, maluri, ruine.

Oriolus oriolus (grangurul). Este cam cât mierla de mare. Se recunoaște ușor după penajul în mare parte galben, cu excepția aripilor și a cozii care sunt negre. Femelele sunt pe spate verzui și albe cu striuri pe burtă. La noi este oaspete de vară care cuibărește în păduri, desisuri, dumbrăvi, parcuri, grădini. Exceptând zona montană, grangurul este o specie larg răspândită în toată țara.

Nucifraga caryocatactes (gaița de munte, alunarul). Are cca. 31 cm, este brună-ciocolățiu cu puncte albe, aripile și coada fiind negre. Ciocul este relativ lung și puternic. La noi este sedentară în pădurile de conifere sau pădurile de amestec cu fagul, unde și clocește. Se întâlnește de-a lungul întregului lanț carpatic.

Pyrrhocorax graculus (stâncuța alpină). Are cca. 40 cm. Este neagră la fel ca și cioara, dar are ciocul galben. La noi este citată în câteva puncte montane din Carpați, însă prezența ei actuală nu este confirmată.

Reptile

Testudo graeca (țestoasa dobrogeană). Descriere. Este o specie ale cărei dimensiuni maxime sunt de până la 30 cm, cu carapacea bombată, de culoare galbenă, pe marginile și pe unele sectoare ale plăcilor cu pete brun închise. Coada scurtă, pe ambele părți ale cozii cu câte un tubercul cornos. Mod de viață: Reptilă aproape exclusiv erbivoră (consumă uneori râme, melci sau bucăți de calcar) care preferă zonele stepice sau împădurite. Se reproduce în mai, depune ouă în iunie, juvenilii eclozează la sfârșitul lui august. Hibernează în pământ, la 30-40 cm adâncime. Adulții nu au prădători naturali (fiind apărați de carapace, sub care își pot retrage picioarele, capul și coada), dar sunt deseori victime ale actelor vandalice ale localnicilor și turiștilor. Răspândire: Răspândită numai în zonele continentale ale Dobrogei, fiind relativ comună numai în anumite arii restrânse ale acestei regiuni.

Testudo hermanni (țestoasa de uscat bănățeană). Descriere: Este o specie cu dimensiuni maxime de până la 30 cm, cu carapacea bombată, de culoare galben-închis, cu pete mari, brun închise. Placa anală divizată median. Coada scurtă, terminată într-un pinten cornos. Mod de viață: Reptilă aproape exclusiv erbivoră (consumă uneori râme, melci sau bucăți de calcar) care preferă lizierele de păduri și rariștile. Se reproduce în mai, depune ouă în iunie, juvenilii eclozează în septembrie. Hibernează în perioada octombrie-aprilie, în pământ sau în mici peșteri. Adulții nu au prădători naturali (fiind apărați de carapace, sub care își pot retrage picioarele, capul și coada), dar sunt deseori victime ale actelor vandalice ale localnicilor și turiștilor. Răspândire: Răspândită în anumite zone ale Banatului și vestul Olteniei.

***Caretta caretta* (broasca țestoasă de mare).** Descriere: Exemplarele adulte au 1-1,2 m lungime, cu carapacea turtită, formată din plăci mari, de culoare brun închis - brun roșcat (cele superioare) și galben - brun deschis (cele ventrale). Picioarele transformate în palete de înot, cu cel mult două gheare pe picioarele anterioare. Capul este mare, cu maxilarele curbate în formă de cioc. Capul și membrele nu pot fi retrase sub carapace. Mod de viață: Formă aproape exclusiv marină (iese pe uscat numai pentru a depune ouăle), carnivoră (consumă pești, raci). Răspândire: Specie întâlnită foarte rar pe coasta Mării Negre și cu totul excepțional în Delta Dunării (a fost prins un singur exemplar la gurile brațului Sfântu Gheorghe).

***Lacerta agilis* (șopârla de câmp).** Descriere: În România există trei subspecii: una în Ardeal și sudul României, una în Moldova și una în Dobrogea. Șopârla are dimensiuni de până la 20-21 cm, cu coada de cca. 9 cm lungime. Dorsal culoarea dominantă este maro, cu desene concentrice albe pe laturile corpului (pe fond verde la masculi, excepție făcând cei din subspecia răspândită în Dobrogea, la care nu apare culoarea verde, iar dorsal au două dungi longitudinale albicioase evidente). Mod de viață: Trăiește în medii foarte diferite, de la munte până la malul mării. În general preferă zonele ierboase, deschise din apropierea tufărișurilor și a lizierelor de pădure. Împerecherile au loc în mai, depunerea pontei în iunie, juvenilii eclozează la începutul lui august. Hibernează de la sfârșitul lui septembrie până la sfârșitul lui martie. Dușmanii naturali sunt păsările (ciori, gaițe, păsări răpitoare diurne), șerpi, vulpi, etc. Răspândire: În general pe plan național este o specie relativ comună.

***Lacerta trilineata* (gușterul dobrogean).** Descriere: Șopârla are dimensiuni mari, putând avea lungimea de până la 50 cm (din care coada poate avea până la 25-27 cm lungime). Culoarea generală este verde, masculul are gușa de culoare albă, iar femela și juvenilii au trei dungi longitudinale evidente pe partea dorsală a trunchiului. Mod de viață: Trăiește în zonele de la limita pădurilor, în medii uscate, ierboase sau cu tufăriș. Locuiește în galerii de la baza tufelor (păducel, ciulini, măceșe, etc.). Consumă insecte, în special lăcuste de dimensiuni mari. Hibernează în galerii, în perioada octombrie-martie. Depune ouăle la sfârșitul lui iunie, puii eclozează la sfârșitul lui august. Cade victimă mai ales șarpelui rău și unor păsări răpitoare (de ex. șerparul). Răspândire: Răspândită numai în arii restrânse din Dobrogea, fiind rară în aceste zone.

***Lacerta viridis* (gușter).** Descriere: Poate atinge 40 cm lungime, din care 25-26 cm îi reprezintă lungimea cozii. Culoarea generală este verde (pe abdomen are culoare galbenă, sidefie, pătată sau nu cu negru). Masculul are gușa și laturile gâtului de culoare albastră azurie. Juvenilii sunt de culoare brună. Mod de viață: Trăiește în medii călduroase, preferând pădurile rare, zonele cu tufăriș de la marginea pădurilor, dar o găsim și în zone ierboase de pe pantele dealurilor. Se hrănește cu gândaci, lăcuste, păianjeni, dar consumă ocazional și șopârle de dimensiuni mici. Hibernează din septembrie până în martie, depune pontă în iunie, iar puii eclozează la sfârșitul lunii august. Dușmanii săi naturali sunt șerpii, nevăstuicile, păsările răpitoare diurne (de ex. vântureii). Răspândire: Trăiește în toate zonele colinare și muntoase (până la maximum 1000 m altitudine) ale României, dar este rară în cuprinsul arealului.

***Podarcis muralis* (șopârla de ziduri).** Descriere: Are până la 20 cm lungime, cu corpul zvelt, degete lungi cu gheare ascuțite pentru cățărare. Culoarea generală este brun-închisă, cu pete negre pe spate. Burta este portocalie deschisă până la cărămizie, cu sau fără pete. Mod de viață: Trăiește în colonii și numai în zonele stâncoase de-a lungul văilor râurilor. Se catără cu agilitate pe stânci și trunchiuri de copaci. Hibernează în găurile din pământ, în fisuri de stâncă. Depune pontă la sfârșitul lunii mai, iar puii ies la începutul lunii iulie. Dintre prădătorii săi naturali fac parte șarpele rău, vipera cu corn, vântureii, etc. Răspândire: Populațiile de șopârle de ziduri au în general densități mari, dar ele sunt localizate în zone restrânse din Banat, Munții Apuseni, Carpații Meridionali și Orientali și Dobrogea de sud.

***Podarcis taurica* (șopârla de iarbă).** Descriere: Atinge maximum 20 cm, cu coada subțire în partea terminală. Masculii au culoarea verde intens pe partea dorsală (la femele domină culoarea brună), cu două

dungi brune-închise pe laturile spatelui. Abdomenul este portocaliu. **Mod de viață:** Este caracteristică zonelor stepice, lipsite de tufe sau copaci. Șopârta se refugiază la nevoie în galerii părăsite, gropi. Vânează insecte mici (fluturi, lăcuste, muște, furnici). În mai depune ouăle, iar în august apar puii. Hibernează din octombrie până în martie. Prădătorii săi naturali sunt în special păsările răpitoare, chiar și unele păsările, cum ar fi sfrânciocul. **Răspândire:** Este rară în sudul Olteniei și sudul Munteniei, și relativ frecventă în Dobrogea.

***Ablepharus kitaibelii* (șopârlița de frunzar).** **Descriere:** Este o șopârță de dimensiuni mici (extrem de rar depășește 10 cm). Culoarea este brună sau arămie, cu luciu metalic, și câteva dungi brun-închise. Abdomenul este cenușiu-plumburiu. Picioarele sunt reduse, gâtul este inobservabil, și coada ascuțită. **Mod de viață:** Trăiește numai în păduri cu frunzar gros și vegetație ierboasă abundentă, preferă umbra. Se hrănește cu insecte foarte mici (furnici) și râme de dimensiuni reduse. În iunie depune pontă, iar în septembrie ies puii. Dușmanii săi naturali sunt mamiferele mici din pădure sau chiar șopârtele de dimensiuni mai mari. **Răspândire:** Trăiește în număr redus numai în câteva locuri izolate din Banat, Muntenia și Dobrogea.

***Coluber jugularis* (șarpele rău).** **Descriere:** Poate atinge dimensiuni de până la 190 cm. Culoarea dorsală este gri, iar pe abdomen este portocaliu-deschis. **Mod de viață:** Trăiește în zonele de silvostepă, la marginea pădurilor, în zone cu tufăriș. Preferă locurile uscate și însorite. Este un șarpe cu mișcări agere, atunci când este în pericol deplasându-se deosebit de repede. Dacă este prins sau deranjat, se întoarce împotriva agresorului și încercă să-l muște. În general se refugiază în găurile rozătoarelor. Adulții vânează în special popândăi, tinerii consumă șopârle, pe care îi sugrumă prin încolăcire. Dușmanii săi naturali sunt păsările răpitoare diurne, în special șerparul. Depune ouăle în iunie, puii urmând să eclozeze la sfârșitul lui august. Hibernează în găuri din pământ. **Răspândire:** Arealul său cuprinde sudul Banatului și Dobrogea (în general este o specie rară).

***Coronell austriaca* (șarpele de alun).** **Descriere:** Are dimensiuni reduse (crește până la maxim 70 - 75 cm). Spatele are culoare maronie, cu pete maro-închis de-a lungul șirei spinării. Pe laturile capului are câte o dungă între nări și colțurile gurii. Abdomenul este brun-roșcat, cărămiziu. **Mod de viață:** Trăiește în interiorul sau la liziera pădurilor, în zone cu tufe de la margine pădurilor. Preferă mediile de viață uscate. Se hrănește în special cu șopârle pe care le sugrumă prin încolăcire. Puii ies din ouă imediat la depunere (practic putem spune ca șarpele naște puii). Hibernează din octombrie până în aprilie. Cad deseori pradă păsărilor răpitoare și unor mamifere (arici, vulpe, etc.). **Răspândire:** Șarpe răspândit în toată țara, dar este întâlnit rar.

***Elaphe longissima* (șarpele lui Esculap).** **Descriere:** Poate atinge lungimea de 2 m. Are corpul zvelt, colorat în brun-închis cu puncte albicioase pe spate. Abdomenul este alb-gălbui uniform. Are o dungă brun-închisă între ochi și colțul gurii. **Mod de viață:** Trăiește numai în zonele împădurite. Preferă locurile calde, se mișcă lent. Se cațără ușor pe ramurile copacilor, vânează și păsările, consumă ouă, dar atacă mai ales șopârle, șoareci de pădure, cârțițe, etc. Depune ouăle în iunie, iar puii ies în septembrie. Hibernează din septembrie până în aprilie. Prădătorii săi naturali sunt în special păsările răpitoare, uneori mamiferele (arici, porci mistreți, etc.). **Răspândire:** Specie rară în România, deși ea a fost semnalată în toate provinciile.

***Elaphe quatorlineata* (balaur).** **Descriere:** Șarpe de dimensiuni mari (poate atinge lungimi de peste 2 m), cu aspect greoi. Pe spate are pete mari, extinse brun-negricioase, pe fond gălbui. Burta este galbenă pătată cu brun. Între ochi și colțul gurii există o dungă de culoare închisă. **Mod de viață:** Trăiește numai în zonele stepice, cu tufe rare, în special în apropierea abrupturilor unde există colonii de păsări (lăstuni de mal, prigorii). Trăiesc izolat, se ascund în galerii și ies numai să caute hrana reprezentată de rozătoare, păsări, ouă. Evită soarele puternic, se cațără bine printre ramuri. În general sugrumă prada și după aceea o înghite. Pontă o depune în iulie, în septembrie urmând să iasă puii. Hibernează în găuri din pământ. **Răspândire:** Specia este extrem de rară, care mai trăiește în câteva puncte ale Dobrogei.

***Natrix tessellata* (șarpele de apă).** Descriere: Poate atinge dimensiuni de peste 1 m. Culoare generală este gălbui-brunie, cu pete rare pe spate. Burta este formată dintr-un mozaic de galben-portocaliu și negru. Mod de viață: Trăiește numai în apropierea apelor, se hrănește exclusiv cu pești de dimensiuni mici (porcușori, guvizi, albișoare, etc.). Șarpele stă pe fundul apei și pândeste peștii, pe care îi capturează sub apă, după care iese pe mal cu prada în gură pentru a o înghiți. Hibernează în crăpăturile de pe mal, sub pietre. Depune ponta la sfârșitul lui iunie, în găuri săpate în nisip. Răspândire: Cu excepția complexului Razelm-Sinoe, unde este relativ comună, șarpele de apă este extrem de rar în restul țării, deși prezența lui a fost semnalată în toate provinciile.

***Vipera ammodytes* (vipera cu corn).** Descriere: Șarpele poate atinge 90 cm lungime. Are corpul gros, de culoare cenușie, cu un zig-zag evident de culoare albatru-închis (la masculi) sau brun-închis (la femele) de-a lungul coloanei vertebrale. Abdomenul este galben-portocaliu cu pete brunii. Poartă pe cap, între nări o excrescență sub forma unui corn. Pupila este verticală. Mod de viață: Trăiește în medii foarte variate: stâncării, tufărișuri din coasta dealurilor, chiar în interiorul pădurilor compacte. Vânează rozătoare (șoareci de pădure, cârțițe), dar și șopârle sau insecte mari și foarte rar păsări. Se adăposteste sub stânci, în găuri, în frunzișul de la baza tufelor. Hibernează din septembrie până în aprilie. Pui îi naște vii în luna august. Mușcătura șarpelui este periculoasă, mai ales în cazul copiilor și bătrânilor. Răspândire: Trăiește numai în sud-estul (Dobrogea) și sud-vestul României. Este o specie relativ rară.

***Vipera ursinii* (vipera de stepă).** Descriere: Șarpele are dimensiuni reduse, atingând maximum 60 cm lungime. Culoarea dorsală este galben-cenușie, cu pete brun închise ce formează un zig-zag. Pe cap are un desen închis de forma literei V întors. Abdomenul este galben cu pete negre. Mod de viață: Vipera de stepă trăiește în medii bogate în vegetație ierboasă cu tufe și arbuști răzleți. Se hrănește în special cu lăcuste și ocazional cu rozătoare mici. Se adăposteste în galeriile rozătoarelor. Hibernează între octombrie și martie. Puii sunt născuți la începutul lunii august. Veninul șarpelui are efecte reduse, de tipul unei înțepături de albină. Răspândire: Specie foarte rară în România, care mai trăiește doar într-un loc din Moldova și în zone restrânse din Dobrogea.

Amfibieni

***Triturus cristatus* (tritonul cu creastă).** Descriere: Tritonul cu creastă poate atinge până la 17 cm lungime. Corpul este negricios, pe laturile cozii cu câte o bandă longitudinală sidefie. Abdomenul este portocaliu cu pete negre. De-a lungul șirei spinării poartă o creastă înaltă de până la 1 cm, zimțată și cu o despărțitură adâncă și este separată de creasta similară de pe partea dorsală a cozii printr-o creștătură adâncă. Mod de viață: Primăvara trăiește în bălți, vara și toamna pe uscat. Se ascunde în găuri din pământ și apare numai noaptea, când vânează insecte, melci și râme. Ponta o depune în apă în luna aprilie, puii ies la câteva zile și se dezvoltă în apa, mediu pe care îl părăsesc numai după cca. 4 luni. Tritonul cu creastă este vânat de numeroase animale, cum sunt lipitorile, peștii (știuca, somnul, etc.), broaștele de lac, păsările de apă (stârci, berze, cormorani, etc.). Răspândire: Specie relativ des întâlnită în centrul și vestul țării (Ardeal, Banat, nordul Olteniei și Munteniei, vestul Moldovei).

***Triturus dobrogicus* (tritonul dunărean).** Descriere: Are aceleași dimensiuni și culori ca și tritonul cu creastă, dar în general tritonul dunărean este mai zvelt, iar creasta sa este mai scundă. Mod de viață: Este similar cu cel al tritonului cu creastă, cu deosebirea că tritonul dunărean hibernează în mărul de la fundul apelor. Răspândire: Specia trăiește numai zona inundabilă a Dunării și arii din imediata vecinătate.

***Triturus montandoni* (tritonul carpatin).** Descriere: Este o specie de dimensiuni reduse: atinge maximum 10 cm. Corpul este îndesat, de culoare maroniu-negricioasă, cu două tivituri evidente la limita

dintre spate și laturile corpului. Burta este roșie-portocalie uniformă, coada se termină într-un filament scurt. Mod de viață: Trăiește în apropierea cursurilor de apă din munți. Cu excepția perioadei de reproducere (aprilie-mai) este activă numai noaptea: vânează melcușori, insecte mici, râme. Are dușmani naturali puțini, aceștia fiind păsările răpitoare nocturne (bufnița, ciufii, cucuveaua, etc.). Răspândire: Specia trăiește numai în Carpații Orientali până la limita estică a Carpaților Meridionali.

***Bombina bombina* (izvorașul cu burta roșie).** Descriere: Este o broască mică (cel mult 5-6 cm), cu corpul de culoare cenușiu-închis, acoperit de negi cu vârf bont. Burta roșie cu pete negre-violacee. Pupila are forma triunghiulară. Mod de viață: Trăiește pe marginile apelor de dimensiuni mici, unde vânează insecte mărunte (muște, țântari, etc.). Nu părăsește bălțile nici când acestea seacă, supraviețuind îngropată în mâl. Depune pontă în luna mai. Hibernează în mâl. Răspândire: Specie relativ des întâlnită în nordul Dobrogei, sudul Olteniei și Munteniei, dar rară în Ardeal, Banat și Moldova.

***Bombina variegata* (izvorașul cu burta galbenă).** Descriere: Poate crește până la 6 cm lungime. Culoarea corpului este gri-deschis cu pete gri-închis. Burta este galbenă, cu pete negre. Pupila este triunghiulară. Mod de viață: Este similar cu cel al izvorașului cu burta roșie. Răspândire: Specie relativ comună pe dealurile ce limitează Carpații și în Podișul Transilvaniei.

***Pelobates fuscus* (broasca săpătoare brună).** Descriere: Specie de dimensiuni mici (maximum 7-8 cm), cu corpul îndesat, ochii proeminenți cu pupila verticală. Dorsal are culoare brun-deschisă, cu pete mari, longitudinale brun-închise. Pe picioarele din spate găsim doi tuberculi cu ajutorul cărora poate săpa. Mod de viață: Broasca săpătoare este o specie nocturnă, care trăiește numai în zonele cu sol afânat. Ziua stă în pământ, în găuri pe care le sapă singură. Se hrănește cu insecte (greieri, gândaci, etc.). Depune ouăle în luna mai, larvele fiind cele mai mari larve de amfibieni din România (până la 10 cm). Hibernează în sol, la adâncime de cca. 1 m. Este vânată de numeroase păsări acvatice (berze, stârci), răpitoare de noapte (bufnițe, cucuvele), mamifere mici (hermelina, nevăstuica). Răspândire: Este o specie rară, deși trăiește în toate regiunile României.

***Pelobates sisyacus* (broasca săpătoare verde).** Descriere: Poate atinge dimensiuni mijlocii, de până la 9 cm și 85 g, cu corpul îndesat. Spatele are o culoare de fond albicioasă, pe care se află presărate numeroase pete neregulate verzi. Ochii sunt proeminenți, pupila verticală, tuberculul pentru săpat fiind ușor de observat. Mod de viață: Trăiește numai în zonele nisipoase din sudul țării, unde poate să își sape cu ușurință galerii. Ziua sta ascunsă, noaptea vânează coropișnite, gândaci, lăcuste. Ponta o depune în mai. Hibernează în galeriile săpate în nisip. Răspândire: Specie rară în România, care trăiește numai în zonele marginale ale Dobrogei și în extremitatea de sud-est a Munteniei.

***Bufo viridis* (broasca râioasă verde).** Descriere: Specie de dimensiuni mijlocii (max. 11 cm lungime), cu corpul îndesat. Spatele are culoare alb-murdară cu numeroase pete neregulate verzi-închis. Pupila este orizontală, irisul de culoare verde, metalic. Mod de viață: O întâlnim în medii de viață cu condiții extrem de variate, de la nivelul mării până în munți. Este adaptată să trăiască în zonele secetoase și calde. Ziua stă ascunsă în crăpături, pe sub pietre, iar noaptea vânează melci, gândaci, greieri, fluturi, etc. Hibernează în pământ din octombrie până în martie. Răspândire: Poate fi întâlnită în toate regiunile României, mai comună în zonele sudice ale țării.

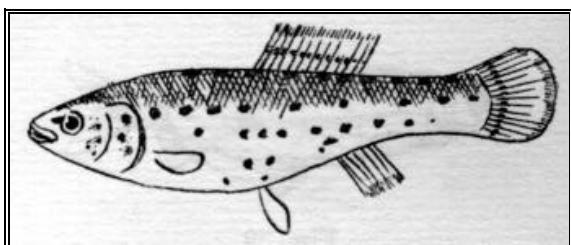
***Rana arvalis* (broasca de mlaștină).** Descriere: Broasca de mlaștină are dimensiuni mici, adulții atingând lungimi de până la 6-7 cm. Corpul este de culoare cafenie, pe spate cu dungi longitudinale închise. În perioada de reproducere masculii au o culoare albastră intensă. Mod de viață: Trăiește în apropierea lacurilor, bălților. Nu părăsește zonele umede, ziua stă ascunsă în găuri, noaptea vânează insecte și melci.

Depune ponta devreme, în februarie. Hibernează îngropată în malul apelor stătătoare din octombrie până la mijlocul lui februarie. **Răspândire:** Specie foarte rară, care mai trăiește în România doar în câteva puncte din Podișul Transilvaniei, Câmpia de Vest și anumite bazine intramontane din Carpații Orientali.

Rana dalmatina (broasca roșie de pădure). **Descriere:** Broasca roșie de pădure are lungimi de până la 6 cm, culoare brun-roșcată cu pete negricioase sporadice pe spate. Burta este roz-albicioasă. Picioarele sunt lungi, adaptate pentru deplasare prin salturi. Botul este ascuțit. **Mod de viață:** O întâlnim în luminișurile din pădurile de fag și mixte, umede, bogate în vegetație ierboasă. Este activă și ziua. Poate să facă salturi de 1 m înălțime și 3-4 m lungime. Se hrănește cu insecte și alte nevertebrate. Hibernează în sol (masculii și în apă). Perioada de reproducere este martie-aprilie. Prădătorii săi naturali sunt șarpele de casă, șarpele lui Esculap, numeroase specii de păsări, carnivorele mici (nevăstuica, jderul, etc.). **Răspândire:** Specie relativ comună în Podișul Transilvaniei și unele zone din Muntenia, dar sporadică în Moldova, Oltenia și Dobrogea.

Pești

Umbra krameri (țigănuș). **Descriere:** Este un pește mic, având o lungime de 5-8 (9) cm și o greutate de 5-8 (11,5) g. Este brun-închis pe spate și de culoare deschisă, aproape albă pe abdomen. Forma corpului este aproape cilindrică. Înotătoarea dorsală este situată în a doua jumătate a lungimii corpului, iar înotătoarea caudală este rotunjită. Are un înot caracteristic, dând

continuu din înotătoarele pectorale când stă pe loc, și poate înota foarte ușor înapoi. Din acest punct de vedere este singura specie de la noi care poate face acest lucru atât de ușor. **Mod de viață:** trăiește în ape stătătoare sau foarte lent curgătoare din zona de șes și de deal, mai ales în ape degradate organic, smârcuri, mlaștini, dar și în pâraie unde se deversează ape uzate de la abatoare. **Răspândire:** Nu este o specie foarte rară la noi în țară, dar nici comuna (obișnuită). Nu este prea cunoscută de către pescari pentru că trăiește în ape degradate unde de obicei nu se pescuiește cu undița. Poate fi întâlnit în Delta Dunării, Cristești (lângă Pașcani), multe râulete din Câmpia Română, cum ar fi Gurbanu, Colentina și Mostiștea, dar și în Ier (Bihor) sau în bălți mici din județul Satu Mare, etc. **Protecție:** țigănușul poate fi protejat doar prin protejarea habitatelor unde trăiește (la noi în țară). În multe țări europene este pe cale de dispariție tocmai pentru că acolo au fost asanate mlaștinile și nu există râulete poluate organic.

Insecte

Saga pedo. **Descriere:** Masculul are lungimea corpului de 60 mm, iar femela are 60-65 mm. Oviscaptul verzui are 34-36 mm. Culoarea corpului este verde, de fiecare parte cu câte o linie albă roz, care pornește de la ochi pe marginea inferioară a pronotului și a segmentelor abdomenului, până la vârful acestuia. Fruntea e lucioasă și cu două puncte mici de culoare întunecată. Elitrele la mascul sunt gălbui-roz, iar cercii sunt egali ca lățime, terminându-se cu un mucron. Oviscaptul este de trei ori mai lung decât pronotul și cu dintșori la vârf. **Ecologie:** Specie care trăiește în tufisuri, miriști. **Răspândire:** Turda, Zalău, Murfatlar, Techirghiol, Racoșu de Jos (Brașov).

Cerambyx cerdo (croitorul mare al stejarilor) (fam Cerambycidae). **Descriere:** Corpul este negru și partea apicală a elitrelor este roșiatică-cafenie. Lungimea corpului e de 23-55 mm. Primul articol antenal, cu punctuație deasă și puternică, este aproape mat. Articulele antenale, de la al 3-lea și până la al 5-lea, sunt de cel puțin două ori mai lungi decât late. Partea apicală a acestor articule este îngroșată noduros. Pronotul e lucios, are zbârcituri discoidale destul de puternice mai mult sau mai puțin neregulate. Elitrele au unghiul

sutural dentiform și rugozități puternice la bază, care sunt din ce în ce mai fine spre partea apicală și au și o pubescentă fină, în general puțin aparentă. Abdomenul lucios are o pubescentă puțin deasă, exceptându-se ultimul sternit care este prevăzut cu o pubescentă deasă. Ecologie: Se dezvoltă mai ales în stejărete, însă a fost observat și ca dăunător al castanului comestibil, fagului, nucului, ulmului și frasinului. Produce daune fiziologice și tehnice, atacând arborii în partea de jos, expusă razelor soarelui, precum și arbori izolați mai în vârstă. Răspândire: Specia a fost semnalată în toată țara.

***Cucujus cinnaberinus* (fam. Cucujidae).** Descriere: Are corpul cu lungimea de 11-15 mm și reprezintă o excepție în familia sa prin culoarea luminoasă și dimensiuni. Ecologie: Trăiește sub scoarța putredă a ulmului, stejarului, fagului, uneori și sub aceea a rășinoaselor. Răspândire: Este unul dintre cei mai rari gândaci, care apar mai ales în nordul Europei și doar ici-colo în Europa centrală, putând apărea și în România.

***Osmoderma eremita* (fam. Scarabaeidae).** Descriere: Corpul este brun-închis sau negru-cafeniu, cu luciu bronzat și glabru dorsal. Lungimea corpului atinge 26-32 mm. Masculul prezintă capul turtit dorsal. Marginea anterioară a clipeului este groasă, ridicată, iar cea laterală formează deasupra inserției antenelor câte un tubercul ascuțit. Pronotul are marginea laterală rotunjită aproape unghiular, cea bazală scobită de fiecare parte și formând un lob median rotunjit, lat. Punctuația pronotului e destul de rară, iar discul pronotului are un șanț longitudinal, median, mărginit lateral cu câte un val, terminat anterior printr-un tubercul ascuțit. Alături de aceste valuri se găsește câte o impresiune (adâncitură) longitudinală, lată și plată. Elitrele sunt punctate des, rugos și destul de fin. Partea ventrală a toracelui prezintă pilozitate puțin deasă, scurtă, fină, galbenă-cafenie. Partea ventrală a abdomenului prezintă o adâncitură longitudinală lată și cu o pubescentă scurtă și fină. Femela are capul puțin convex, cu punctuație foarte deasă și rugoasă. Pronotul prezintă partea laterală punctată puternic, des și rugos, cu un șanț longitudinal median, mărginit anterior de fiecare parte cu câte un tubercul ascuțit. Elitrele prezintă punctuație și rugozități mult mai fine decât la mascul. Ecologie: Larva, cu capul galben-cafeniu și cu partea anterioară roșie-cafenie, trăiește în lemnul putrezit al scorburilor diferitelor specii cu frunze căzătoare (măr, păr, plop, stejar). Răspândire: Se întâlnește din zona antestepei până în cea a fagului, în Hateg, Deva, Brad, Sibiu, Făgăraș, Brașov, Mediaș, Sighișoara, Curtea de Argeș, Ploiești.

***Rosalia alpina* (fam. Cerambycidae).** Descriere: La noi există doar rasa tipică *Rosalia alpina alpina*, care are corpul cu pubescentă deasă, culcată, fină și scurtă, cenușie sau cenușiu-albăstruie. Pubescenta antenelor, picioarelor și a părții ventrale a corpului este aproape albastră. Primul și al doilea articol antenal sunt negre și lucioase. Vârful articulelor, începând cu al treilea este negru. Partea bazală a ultimelor articule are o colorație mai deschisă, iar jumătatea anterioară a lor este brună sau neagră. Elitrele, în general granulate, la partea bazală sunt puternice, glabre, negre și lucioase, iar cealaltă parte a elitrelor are o granulație fină. Pronotul prezintă în general o pată catifelată, neagră, semicirculară, situată median, la marginea anterioară. Femelele au antene de 1,5-1,75 ori mai lungi decât corpul, iar partea anterioară a vârfului articulelor 3-5 are câte un spinișor destul de puternic. Antenele masculilor depășesc puțin vârful elitrelor. Ecologie: Se întâlnește în făgete bătrâne, în munți până la 1500 m altitudine. Zborul are loc în iunie-septembrie. Răspândire: A fost semnalată în complexul climatic al fagului și coniferelor, mai puțin cel al stejarului, al antestepei și în complexul stepelor cu graminee.

***Erebia sudetica*.** Nu dispunem de date despre această specie.

***Eriogaster catax* (fam. Lasiocampidae).** Descriere: Are anvergura aripilor de 31-41 mm. La masculi, aripile anterioare sunt galbene-aurii, cu tiv gri, iar la femele sunt roșii-ruginii, cu două pete mediane și o bandă spălăcită albă. Ecologie: Larva se întâlnește pe specii de *Crataegus*. Zborul are loc târziu, în lunile

septembrie-octombrie. **Răspândire:** Specia a fost foarte rar localizată între 500-600 m altitudine în zona Racoș (județul Brașov).

***Euphydryas aurinia* (fam. Nymphalidae).** **Descriere:** Masculul are anvergura aripilor de 17-19 mm, culoarea de bază a părții superioare a aripilor este galben-brun, suprafața celulei și banda postdiscală sunt brun-roșcate. Banda postdiscală de pe aripile posterioare este cu pete negre, rareori cu margine deschisă la culoare. Femela este în general puțin mai mare ca masculul. **Ecologie:** Zborul are loc din mai până în iunie și are o singură generație pe an. Este întâlnită în pajiști umede și turbării, din zonele joase până la altitudini de 1500 m. **Răspândire:** La noi specia a fost localizată în zona Vlădeni-Racoș (județul Brașov).

***Lopinga achine* (fam. Satyridae).** **Descriere:** Masculul are anvergura aripilor de 25-27 mm, marginea externă a aripilor e ușor ondulată. Culoarea de fond a părții superioare a aripilor fiind uniform brun-gri. Aripile prezintă câte un rând de pete eliptice negre, fără centru distinct și cu margine gălbuie. Fața inferioară a aripilor este mai deschisă, cu pete eliptice similare celor de deasupra dar mai puternic inelate gălbui și de cele mai multe ori cu alb în centru. Pe aripile anterioare se remarcă o bandă lată galben-deschis, iar pe cele posterioare o bandă subțire albă, întreruptă. Atât pe aripile posterioare, cât și pe cele anterioare se distinge o linie marginală dublă, gălbuie. Femelele sunt asemănătoare cu masculii, dar sunt mai mari și mai deschise la culoare. **Ecologie:** Se poate întâlni în păduri de foiașe și în păduri de amestec luminate, rărite, cu subarboret abundent, păduri de luncă, liziere de păduri și tufărișuri de la câmpie până la 1000 m altitudine. Omida consumă specii din genul *Poa* și *Lolium*. Zborul are loc în iunie-august, cu o generație pe an. Femelele apar cu mult mai târziu decât masculii. **Răspândire:** Specia a fost frecvent localizată în zona Râșnov și Zărnești (județul Brașov).

***Lycaena dispar* (fam. Lycaenidae).** **Descriere:** Masculul are anvergura aripilor de 17-18 mm. Pe fața inferioară a aripilor posterioare, culoarea de bază este gălbuie, banda submarginală fiind mai deschisă, subțire și mai scurtă. Fluturii din a doua generație sunt mai mici, până la 16-17 mm. Femela prezintă, pe fața inferioară a aripilor posterioare, pete negre mai mici, iar legătura submarginală, de culoare portocalie, este subțire și mai deschisă. **Ecologie:** Se întâlnește în turbării, pajiști umede, omida consumând specii de plante din genul *Rumex*. Zborul are loc în mai-iunie și în august-septembrie, când are două generații pe an. Frecvent, în cele mai multe locuri unde poate fi întâlnită, prezintă două generații pe an, însă la munte și în zonele nordice nu poate avea decât o generație pe an. **Răspândire:** Specia a fost frecvent localizată între 500-700 m altitudine în zona Brașov-Racoș-Râșnov.

***Maculinea arion* (fam. Lycaenidae).** **Descriere:** Aripile pot avea o anvergură de 32-40 mm. Fața superioară a acestora este albastră-violetă, cu marginea neagră și puncte lunguiete, negre. Aripile posterioare prezintă un șir neclar de oceli întunecați. Femela este puternic pudrată brun-negru. Fața inferioară a aripilor este gri-cenușie, pudrată la rădăcină cu albastru, și cu pete negre, groase, care la aripile posterioare sunt bordate cu alb, prezentând un șir dublu de pete negre înaintea tivului. **Ecologie:** Se poate întâlni în pajiști colinare, montane și subalpine, între 400 și 1800 m altitudine. Omida se întâlnește frecvent pe planta *Thymus serpyllum* (cimbru), pe care o consumă. Zborul are loc de la sfârșitul lunii mai până în august, având o singură generație pe an. **Răspândire:** a fost localizat, foarte rar, între 500- 700 m altitudine, în zona Brașov-Săcele.

***Maculinea teleius*.** Nu dispunem de date despre această specie.

***Parnassius apollo* (fam. Papilionidae).** **Descriere:** Masculul are anvergura aripilor de 38-42 mm, culoarea de bază a aripilor fiind albă, cu pete negre și roșii, parțial albe în centru. Femela este identică cu masculul, dar mai mult sau mai puțin gri, petele roșii fiind în general mai mari, iar scapusul antenelor este gri

deschis, cu inele de culoare gri. Specia este divizată într-un număr mare de subspecii, la noi întâlnindu-se mai frecvent subspecia *Parnassius apollo jaraensis* la care aripile anterioare sunt albe cu pete negre, la margine străvezii ca sticla, iar aripile posterioare sunt albe cu doi oceli roșii, bordați cu negru și miez alb. Ecologie: Preferă locuri stâncoase din munții mijlocii. Zborul are loc în iulie-august, iar omida consumă specii de plante din genul *Sedum* (iarbă grasă). Răspândire: La noi specia a fost semnalată în munții Bucegi.

***Parnassius mnemosyne* (fam. Papilionidae).** Descriere: Fluturile prezintă capul negru, fruntea acoperită cu un smoc mare de peri albi, având pe margini și puțini peri negri. Antenele sunt negre cu foarte puțini perișori scurți în jumătatea inferioară. Toracele are culoarea neagră strălucitoare, la mascul fiind acoperit cu o pătură deasă de peri albi, mai lungi și mai desți pe partea ventrală. Aripile anterioare au marginea externă convexă, ce prezintă o bordură lată hialină acoperită cu solzi rari negri. La femelă această bordură e mai largă decât la mascul. Desenul e reprezentat prin două pete negre, una mai mare în celulă și alta mai mică pe nervura transversală. Restul aripilor e acoperit cu solzi albi. Ecologie: Preferă luminisurile cu stejăriș, tufe mici (*Ajuga reptans*), dar se poate întâlni și în liziere de păduri, pajști colinare, montane și subalpine. Larva trăiește pe *Corydalis cava*. Fluturile se întâlnesc de la altitudini mici, de câțiva zeci de metri, până în regiunea alpină. Zborul este lent, greoi, fluturile așezându-se pe diverse flori din care consumă nectarul. Răspândire: Specia a fost frecvent localizată între altitudini de 500-1900 m în munții Bucegi, Piatra Mare, în zona Brașovului, Carpații Meridionali, Transilvania, munții Rodnei.

***Zerynthia polyxena* (fam. Papilionidae).** Descriere: Aripile pot atinge anvergura de 50-55 mm, sunt galben-pale, cu benzi zimțate și pete negre. Pe aripile posterioare se află pete semilunare, roșii, bordate cu negru. Femela este asemănătoare cu masculul, adesea puțin mai mare. Ecologie: Zborul are loc la sfârșitul lunii aprilie-mai având o singură generație pe an. Larva trăiește pe *Aristolochia clematitis*. Răspândire: Specia a fost localizată în zona Săcele.